

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
I–III KWARTAŁ 2010**

Warszawa, 25 października 2010 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju	5
Ludność	6
Rynek pracy	6
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	12
Ceny	15
Rolnictwo	23
Przemysł	28
Budownictwo	33
Budownictwo mieszkaniowe	36
Rynek wewnętrzny	38
Transport	41
Łączność	43
Bilans płatniczy	44
Handel zagraniczny	46
Pieniądz	54
Budżet państwa	56
Giełdowy rynek papierów wartościowych	59
Przyjazdy i wyjazdy z Polski – ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen	63
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	65
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne	67

Wstęp

W trzecim kwartale br. wyniki uzyskane w wielu obszarach produkcji i usług były korzystniejsze niż w poprzednich okresach. Obserwowano stopniową odbudowę dynamiki produkcji budowlano-montażowej, po załamaniu w I kwartale. Produkcja sprzedana przemysłu wzrastała w dość wyrównanym, wysokim tempie. Szybszy był wzrost sprzedaży usług w ostatnich miesiącach. Nieco poprawiła się relatywnie niska od początku roku dynamika sprzedaży detalicznej. Pomimo stopniowego wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, sytuacja na rynku pracy nadal pozostawała trudna. Wpływało to na utrzymanie umiarkowanej dynamiki przeciętnych płac nominalnych w sektorze przedsiębiorstw, a wobec wzrostu cen konsumpcyjnych – w okresie dziewięciu miesięcy br. – ich siła nabywcza nieznacznie przekroczyła poziom sprzed roku. Szybszy niż wynagrodzeń był wzrost przeciętnych realnych świadczeń społecznych w obu systemach.

Produkcja sprzedana przemysłu w okresie trzech kwartałów br. była o 10,7% wyższa niż przed rokiem (wobec spadku o 6,0% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Wzrost notowano we wszystkich sekcjach przemysłu oraz głównych grupowaniach – największy w produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 24,2%) oraz zaopatrzeniowych (o 15,0%). Przy mniejszym niż przed rokiem zatrudnieniu wydajność pracy w przemyśle, po spadku przed rokiem, była o 11,9% wyższa. Produkcja budowlano-montażowa w okresie dziewięciu miesięcy br. ukształtowała się poniżej poziomu sprzed roku (spadek o 1,5%, wobec spadku w I kwartale br. odpowiednio o 15,2%), ale od maja br. obserwowano jej wzrost.

W październiku br. przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego formułują pozytywne, ale ostrożniejsze niż we wrześniu br. oceny koniunktury. Firmy nadal wskazują na rozszerzanie bieżącego portfela zamówień oraz bieżącej produkcji, ale ich przewidywania w tym zakresie są mniej korzystne niż w poprzednich miesiącach. Utrzymują się pesymistyczne oceny tych podmiotów dotyczące aktualnej zdolności do regulowania zobowiązań finansowych, a prognozy związane z tym obszarem są ostrożniejsze niż we wcześniejszych okresach. Jednostki te przewidują ponadto nieco wolniejszy niż we wrześniu wzrost cen. W handlu detalicznym wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury jest nadal pozytywny. Optymistyczne są przewidywania związane z popytem na towary, sprzedażą oraz zamówieniami u dostawców. Bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem jest oceniana koniunktura w budownictwie. Negatywne, gorsze niż we wrześniu br. są przewidywania jednostek budowlanych w zakresie portfela zamówień i produkcji oraz sytuacji finansowej.

Na rynku pracy w okresie styczeń–wrzesień br. notowano niewielki wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (o 0,2% w skali roku; w III kwartale br. odpowiednio o 1,5%, a we wrześniu br. o 1,8%). Stopa bezrobocia rejestrowanego, po obserwowanym od marca br. sukcesywnym spadku, we wrześniu br. wzrosła o 0,1 pkt proc. w skali miesiąca i ukształtowała się na poziomie 11,5%, tj. o 0,6 pkt proc. wyższym niż przed rokiem.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych słabła w kolejnych kwartałach br. i w okresie styczeń–wrzesień br. wzrost cen był mniejszy niż przed rokiem. We wrześniu br. odnotowano jednak przyspieszenie ich tempa wzrostu (2,5% w skali roku wobec 2,0% w sierpniu br.), głównie w związku ze zwiększeniem cen żywności i napojów bezalkoholowych. Dynamika cen producentów w przemyśle po dziewięciu miesiącach br. była niższa niż przed rokiem, ale w kolejnych okresach notowano jej przyspieszenie. Ceny produkcji budowlano-montażowej ukształtowały się w okresie styczeń–wrzesień br. na poziomie nieco niższym niż przed rokiem, przy czym w trzecim kwartale miał miejsce ich nieznaczny wzrost.

Na rynku rolnym, w rezultacie niższych niż przed rokiem zbiorów i wysokiego wzrostu cen zbóż w trzecim kwartale, w okresie dziewięciu miesięcy br. ceny pszenicy i żyta w skupie były znacznie wyższe niż przed rokiem. Przeciętne ceny mleka również ukształtowały się powyżej poziomu sprzed roku, natomiast średnie ceny żywca wieprzowego i wołowego, zarówno w skupie jak i na targowiskach, były niższe. Wzrost cen zbóż, przy spadku cen skupu żywca wieprzowego, spowodował pogorszenie opłacalności chowu trzody chlewnej – do poziomu najniższego od blisko dwóch lat.

Pomimo utrzymującej się od roku wyższej dynamiki eksportu niż importu, w okresie styczeń–sierpień br. saldo obrotów towarowych ogółem było ujemne i pogorszyło się w ujęciu rocznym. W rezultacie wysokiej dynamiki w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, zwiększył się udział tej grupy krajów w obrotach ogółem, szczególnie w imporcie.

Stopień realizacji ustawy budżetowej był nieznacznie wyższy po stronie wydatków niż dochodów (odpowiednio 73,3% i 72,8%). W rezultacie deficyt budżetu państwa po trzech kwartałach br. sięgnął 75,7% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2010 r. (i wyniósł 39,5 mld zł).

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju wg kwartałów

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100 b – okres poprzedni=100 c – grudzień poprzedniego roku=100	2009				2010				
	kwartały								
	I	II	III	IV	I	II	III	I–III	
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38139	38153	38178	38167	38175	38187	38210 ¹	x	
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ² w tys.	5365	5322	5302	5320	5295	5343	5381	5340	
a	100,1	99,0	98,2	98,0	98,7	100,4	101,5	100,2	
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	9335	9349	9338	9307	9286	9265	9231	9261	
a	101,3	101,4	100,6	100,0	99,5	99,1	98,9	99,2	
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	1758,8	1658,7	1715,9	1892,7	2076,7	1843,9	1812,6	x	
a	103,3	114,0	124,6	128,4	118,1	111,2	105,6	x	
Stopa bezrobocia w % (w końcu okresu)	11,1	10,6	10,9	12,1	13,0	11,7	11,5	x	
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	a	103,3	103,7	103,5	103,3	103,0	102,3	102,2	102,5
b	101,2	101,8	100,1	100,2	100,9	101,0	100,0	x	
c	101,3	103,1	103,2	103,4	100,9	101,9	101,9	101,6	
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	a	105,0	104,2	102,2	102,0	98,4	101,2	104,0	101,2
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ² w zł	3249,29	3276,94	3317,45	3456,61	3340,89	3402,05	3385,23	3376,18	
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ²	a	103,2	100,2	100,5	100,5	99,8	101,5	99,9	100,4
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych brutto	a	105,7	103,7	103,6	104,3	104,2	103,7	103,6	103,9
Przeciętna realna emerytura i renta rolników indywidualnych brutto	a	102,1	101,3	101,8	102,3	102,4	102,2	101,9	102,2
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	41,5	76,1	114,8	160,0	34,0	63,8	97,0	x	
Produkcja sprzedana przemysłu ² (ceny stałe)	a	90,0	93,3	98,7	105,5	109,5	111,6	110,9	110,7
Produkcja budowlano-montażowa ² od początku roku (ceny stałe)	a	98,7	101,4	104,7	103,7	84,8	93,9	98,5	x
Rentowność obrotu brutto ³ w % (od początku roku).	3,0	4,9	5,2	5,0	5,0	5,3	.	x	
Rentowność obrotu netto ³ w % (od początku roku)...	2,2	4,0	4,2	4,1	4,0	4,4	.	x	
Handel zagraniczny (od początku roku)									
eksport w mln euro	23584,6	47147,0	71396,2	98218,0	26689,4	56647,2	75007,4 ⁴	x	
import w mln euro	26055,9	51883,7	78468,3	107528,9	29241,5	61913,7	82428,2 ⁴	x	
saldo w mln euro	-2471,3	-4736,7	-7072,1	-9310,9	-2552,1	-5266,5	-7420,8 ⁴	x	
Budżet państwa (od początku roku)									
dochody w mln zł	65726,9	134389,0	202582,0	274183,5	57022,1	114451,2	181376,2	x	
wydatki w mln zł	76946,7	151018,2	223925,7	298028,5	79729,7	151019,9	220883,0	x	
wynik w mln zł	-11219,8	-16629,2	-21343,7	-23845,0	-22707,6	-36568,7	-39506,8	x	
PKB.....	a	100,5	101,0	101,7	103,2	103,0	103,5	.	.
spożycie indywidualne	a	103,0	101,3	102,3	101,7	102,2	103,0	.	.
nakłady brutto na środki trwałe	a	99,0	96,4	98,3	100,8	87,2	98,3	.	.

1 Dane wstępne.

2 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

3 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

4 Dane za okres styczeń–sierpień.

Ludność

Według wstępnych szacunków, w końcu września br. liczba **ludności** Polski wynosiła ok. 38210 tys. osób, tj. o blisko 43 tys. więcej w porównaniu z końcem grudnia ub. roku oraz o ok. 32 tys. więcej niż przed rokiem.

Po sześciu latach wzrostu odnotowano niższą liczbę **urodzeń żywych**. Według wstępnych danych, w okresie styczeń–wrzesień br. zarejestrowano ok. 321 tys. urodzeń, tj. o blisko 10 tys. mniej niż przed rokiem. Współczynnik urodzeń był o 0,4 pkt niższy i wyniósł 11,2‰.

W okresie dziewięciu miesięcy br. **zmarło** ponad 276 tys. osób, tj. o ok. 12 tys. mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Współczynnik zgonów obniżył się o 0,4 pkt do 9,6‰.

Przyrost naturalny wyniósł prawie 45 tys., tj. blisko 2 tys. więcej niż przed rokiem. Szacuje się, że przeciętnie na każde 10 tys. ludności przybyło 16 osób (wobec 15 osób w analogicznym okresie ub. roku).

Liczba **zgonów niemowląt** (dzieci w wieku poniżej 1 roku życia) pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem i wyniosła ok. 1,7 tys. Współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł 5,1‰.

Ze wstępnych szacunków wynika, że w drugim z kolei roku odnotowuje się mniejszą liczbę nowo zawartych małżeństw. W okresie styczeń–wrzesień br. zawarto niespełna 190 tys. **związków małżeńskich**, tj. o ponad 16 tys. mniej niż przed rokiem, przy czym ok. 70% związków stanowiły małżeństwa wyznaniowe. Współczynnik małżeństw był mniejszy o 0,6 pkt i wyniósł 6,6‰.

Liczba orzeczonych **rozwodów** pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem. Rozwiodło się ponad 46 tys. par małżeńskich. Podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku, współczynnik rozwodów wyniósł 1,6‰. Nieznacznie zwiększyła się liczba **separacji** (o 0,2 tys. do ok. 2,4 tys.), a ich współczynnik nie zmienił się (0,1‰).

Rynek pracy

W okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było nieco wyższe niż przed rokiem. Pomimo zwiększenia przeciętnego zatrudnienia, we wrześniu br. sytuacja na rynku pracy nadal była trudna – zwiększyła się liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia. Mniej niż przed rokiem, ale znacznie więcej niż przed miesiącem osób zarejestrowało się w urzędach pracy. Wzrosła natomiast liczba bezrobotnych wyrejestrowanych, w szczególności z powodu podjęcia pracy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowało się na poziomie 5339,9 tys. osób, tj. o 0,2% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec spadku przed rokiem o 0,9%). W okresie dziewięciu miesięcy br. wzrost przeciętnego zatrudnienia wystąpił m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 12,5%), a także dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 4,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,0%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 3,3%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 2,9%). Obniżyło się zatrudnienie w przetwórstwie przemysłowym (o 1,5%), górnictwie i wydobywaniu oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (po 0,8%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,6%), a także transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,4%).

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2010		2009		2010	
	IX		I–IX		I–IX	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	5363,9	101,8	97,6	99,1	100,2	5339,9
w tym:						
Przemysł	2442,3	101,2	93,5	94,8	98,9	2434,3
górnictwo i wydobywanie	167,9	93,8	99,4	100,9	99,2	178,7
przetwórstwo przemysłowe	2014,2	101,4	92,2	93,6	98,5	2004,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	155,7	105,4	98,9	99,6	99,2	147,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	104,5	104,5	102,9	103,5	104,3	104,0
Budownictwo	443,9	102,3	104,5	105,7	100,3	433,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1086,8	100,4	100,7	103,4	99,4	1087,0
Transport i gospodarka magazynowa	460,5	100,7	99,3	101,1	99,6	462,7
Zakwaterowanie i gastronomia	106,7	104,3	106,4	106,4	104,0	107,1
Informacja i komunikacja	159,6	101,0	99,6	101,7	100,6	160,5
Obsługa rynku nieruchomości	90,8	103,0	98,3	98,2	102,9	91,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a ..	145,3	105,1	106,6	110,5	103,3	144,7
Administrowanie i działalność wspierająca	302,9	113,0	101,8	99,9	112,5	294,4

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, zwiększyło się przeciętne zatrudnienie m.in. w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 3,5%), robotach budowlanych specjalistycznych (o 2,1%), produkcji artykułów spożywczych (o 1,8%), wyrobów z metali (o 1,4%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (1,2%), budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz handlu detalicznym (po 1,0%). Mniejsze niż przed rokiem było natomiast zatrudnienie w produkcji odzieży (o 14,5%) oraz maszyn i urządzeń (o 11,8%). Spadek odnotowano także m.in. w handlu hurtowym (o 3,7%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 2,7%), produkcji mebli (o 1,6%) oraz budowie budynków (o 1,3%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

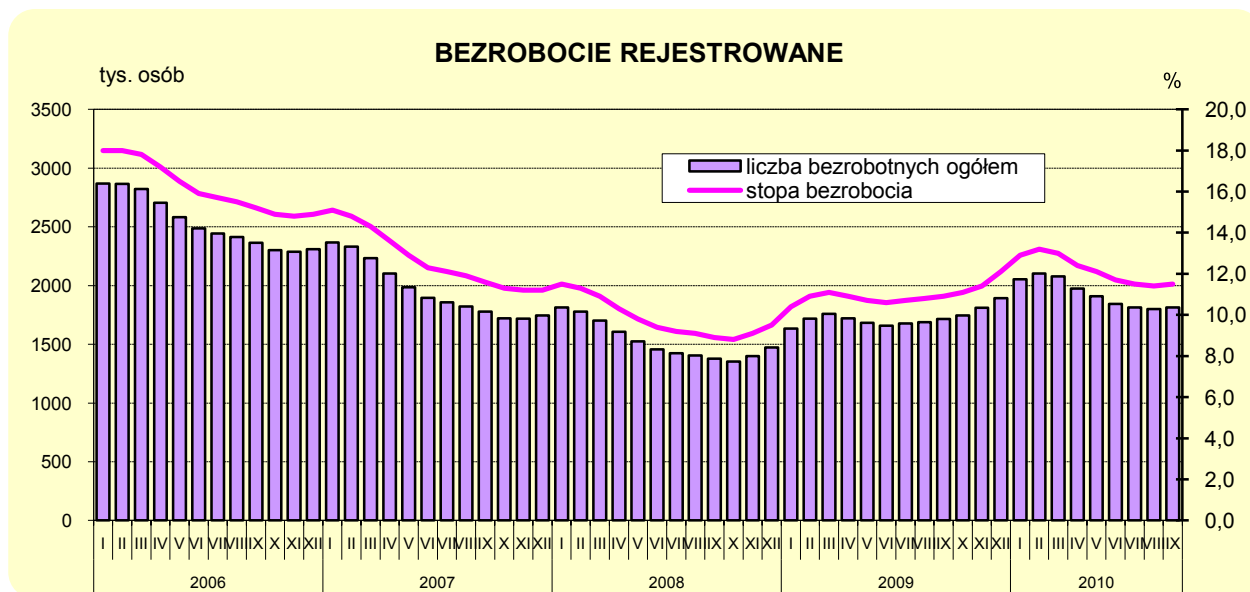
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2009				2010		
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX
	analogiczny okres roku poprzedniego=100						
Sektor przedsiębiorstw	100,1	99,0	98,2	98,0	98,7	100,4	101,5
w tym:							
Przemysł	96,2	94,5	93,7	93,7	96,7	99,2	100,7
górnictwo i wydobywanie	101,6	101,3	99,8	99,1	100,3	99,7	97,7
przetwórstwo przemysłowe	95,2	93,2	92,3	92,4	96,0	98,9	100,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	99,8	99,5	99,5	99,4	97,9	98,7	100,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	104,0	103,4	102,9	104,4	103,7	104,8	104,5
Budownictwo	105,1	105,8	106,0	104,2	99,3	100,1	101,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	104,2	103,7	102,5	101,2	98,8	99,6	99,8
Transport i gospodarka magazynowa	101,9	101,4	100,0	98,8	98,7	99,3	100,8
Zakwaterowanie i gastronomia	108,1	107,2	104,0	107,6	103,4	104,5	104,2
Informacja i komunikacja	102,4	102,5	100,2	100,6	100,3	100,5	101,1
Obsługa rynku nieruchomości	97,7	98,6	98,3	97,9	102,1	102,8	103,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a ..	113,8	108,8	109,2	109,7	104,1	103,1	102,8
Administrowanie i działalność wspierająca	100,1	100,0	99,8	103,1	109,0	113,6	114,9

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

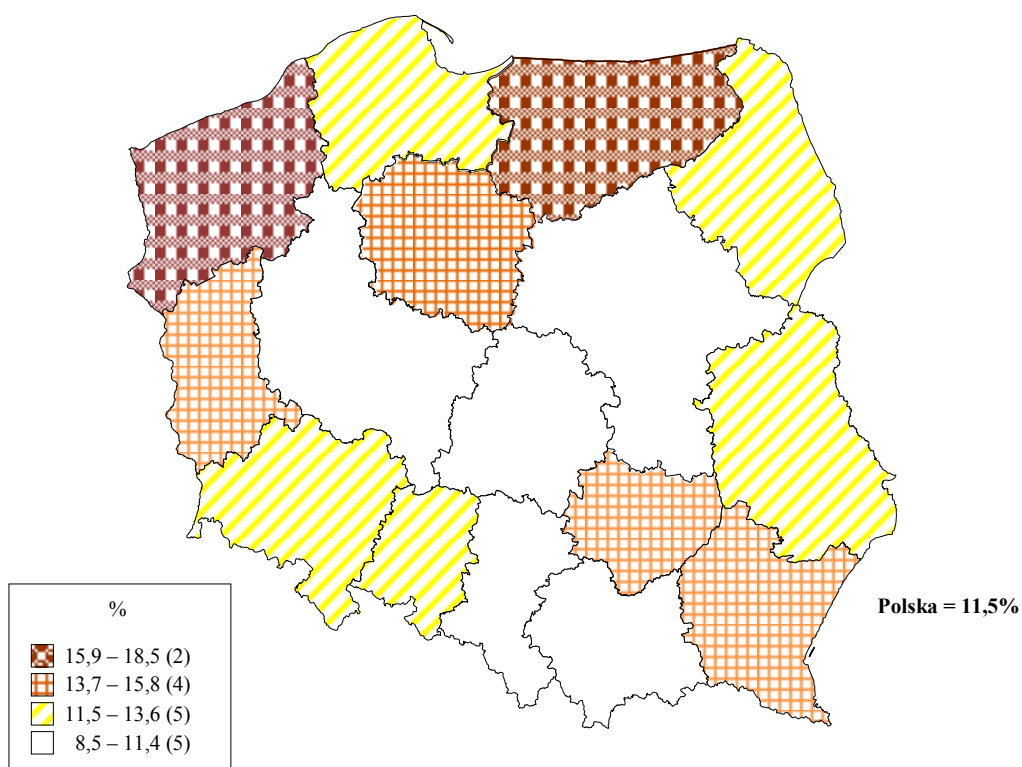
We wrześniu br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5363,9 tys. osób i było o 1,8% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,6% przed miesiącem i spadku o 2,4% w analogicznym miesiącu ub. roku).

W końcu września br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1812,6 tys. i była większa o 0,7% (tj. o 12,4 tys.) niż przed miesiącem i o 5,6% (tj. o 96,7 tys.) niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 11,5%, tj. wzrosła o 0,1 pkt proc. w skali miesiąca i była nadal wyższa niż przed rokiem (o 0,6 pkt proc.).

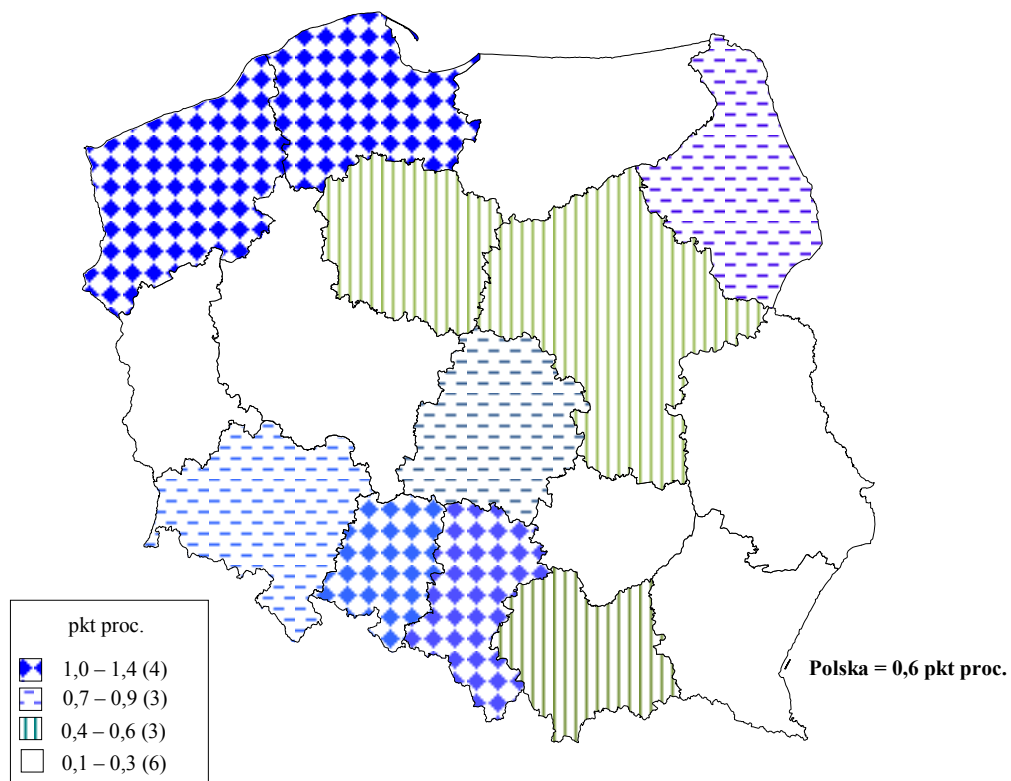

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu września 2010 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Wrzesień 2010 r. do września 2009 r.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 8,5% w wielkopolskim do 18,5% w warmińsko-mazurskim. W skali miesiąca nieznaczny spadek odnotowano jedynie w województwie łódzkim (o 0,1 pkt proc.). W największym stopniu stopa bezrobocia wzrosła w województwie zachodniopomorskim (o 0,3 pkt proc.), śląskim, opolskim i małopolskim (po 0,2 pkt proc.). W porównaniu z wrześniem ub. roku stopa bezrobocia zwiększyła się we wszystkich województwach, najbardziej – w województwie zachodniopomorskim (o 1,4 pkt proc.), pomorskim i opolskim (o 1,1 pkt proc.), najmniej natomiast – w lubuskim i warmińsko-mazurskim (po 0,1 pkt proc.).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2010	2009					2010		
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII		I-III	IV-VI	VII-IX
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu):									
w tys. osób	1812,6	1715,9	1758,8	1658,7	1715,9	1892,7	2076,7	1843,9	1812,6
analogiczny okres roku poprzedniego=100 ..	105,6	124,6	103,3	114,0	124,6	128,4	118,1	111,2	105,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):									
w tys. osób	2199,1	2251,9	797,7	662,0	792,1	831,9	798,3	629,9	770,8
analogiczny okres roku poprzedniego=100 ..	97,7	128,0	135,9	125,6	122,8	116,0	100,1	95,2	97,3
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):									
w tys. osób	2279,5	2009,7	512,7	762,1	734,9	655,1	614,6	862,7	802,1
analogiczny okres roku poprzedniego=100 ..	113,4	94,4	81,2	98,5	101,5	105,6	119,9	113,2	109,1
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ)	-80,4	242,2	285,0	-100,1	57,2	176,8	183,7	-232,8	-31,3
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	11,5	10,9	11,1	10,6	10,9	12,1	13,0	11,7	11,5

W końcu września br. w **strukturze bezrobotnych** w stosunku do sytuacji sprzed roku zwiększył się udział osób bez prawa do zasiłku (o 4,2 pkt proc. do 83,5%). Odsetek osób wcześniej pracujących wyniósł 78,4% (o 0,4 pkt proc. więcej niż przed rokiem), w tym osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy stanowiły 4,3% (wobec 4,7% we wrześniu ub. roku). Udział absolwentów pozostał na poziomie sprzed roku (6,2%).

Odsetek długotrwale bezrobotnych², którzy stanowili najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych ogółem, zwiększył się w skali roku (o 4,0 pkt proc. do 45,0%). Wzrósł również udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,9 pkt proc. do 21,1%), osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,3 pkt proc. do 8,0%) oraz niepełnosprawnych (o 0,2 pkt proc. do 5,2%). Obniżył się natomiast odsetek osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,7 pkt proc. do 26,6%) oraz osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 0,6 pkt proc. do 22,5%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem pozostał udział absolwentów szkół wyższych poniżej 27 roku życia (1,7%). Liczba bezrobotnych we wszystkich wymienionych kategoriach zwiększyła się w ujęciu rocznym, najbardziej wśród długotrwale bezrobotnych (o 15,9%).

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

W okresie styczeń–wrzesień br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 2199,1 tys. osób i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 52,8 tys., tj. o 2,3% (wobec wzrostu przed rokiem o 492,6 tys., tj. o 28,0%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku (o 0,5 pkt proc. do 77,3%). Wzrósł również odsetek absolwentów (o 0,3 pkt proc. do 13,1%). Obniżył się natomiast udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,5 pkt proc. do 2,7%) oraz osób dotychczas niepracujących (o 0,2 pkt proc. do 25,0%).

Z ewidencji bezrobotnych w okresie trzech kwartałów br. **skreślono** 2279,5 tys. osób, tj. o 269,8 tys. osób więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (wzrost o 13,4%, wobec spadku przed rokiem o 5,6%, tj. o 119,5 tys.). Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 893,9 tys. osób (wobec 751,7 tys. w analogicznym okresie ub. roku). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 1,8 pkt proc. w ujęciu rocznym (do 39,2%). Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 705,6 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 188,2 tys. osób (przed rokiem odpowiednio 606,7 tys. i 145,0 tys.). Spośród osób wykreślonych z ewidencji wzrósł również odsetek osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 0,3 pkt proc. do 16,8%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (o 0,1 pkt proc. do 0,6%). Zmniejszył się natomiast udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 2,0 pkt proc. do 28,9%) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 pkt proc. do 4,8%).

W okresie dziewięciu miesięcy br. do urzędów pracy zgłoszono 826,3 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 13,1% więcej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 31,1% ogółu ofert (wobec 32,3% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku), a liczba ofert w tym sektorze rosła wolniej niż w sektorze prywatnym (wzrost odpowiednio o 8,9% i o 15,1% w ujęciu rocznym). W końcu września br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 21,6% ogółu ofert (wobec 23,5% przed miesiącem i 24,1% przed rokiem). Spośród wszystkich ofert 16,0% dotyczyło stażu, 3,5% było adresowanych do osób niepełnosprawnych, a 0,5% – do absolwentów.

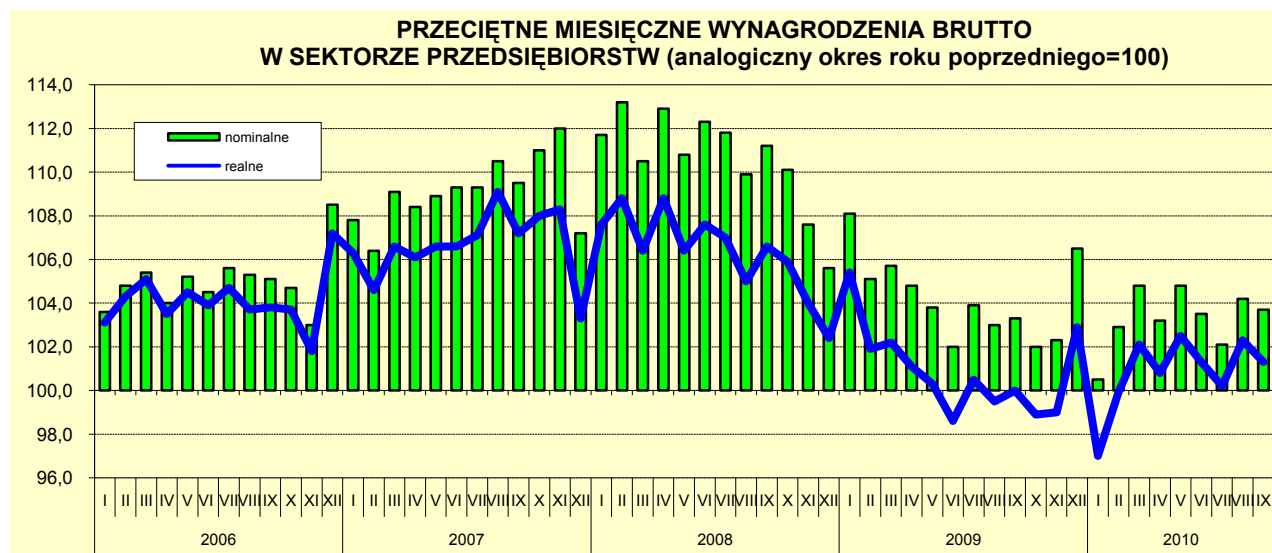
W końcu września br. zadeklarowano mniej niż przed miesiącem i więcej niż przed rokiem zwolnień grupowych – 522 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 43,9 tys. pracowników, w tym 26,0 tys. osób z sektora publicznego (w końcu sierpnia br. odpowiednio 508 zakładów, 45,7 tys. pracowników, w tym 27,0 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu września ub. roku – 551 zakładów, 40,7 tys. pracowników, w tym 14,8 tys. z sektora publicznego).

W okresie styczeń–wrzesień br. zarejestrowano 73 strajki, w których uczestniczyło 12,2 tys. pracowników, tj. 44,4% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w analogicznym okresie ub. roku odpowiednio 46 strajków i 21,8 tys. strajkujących pracowników). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 97,5 tys. roboczogodzin, tj. ok. 8 godzin nieprzepracowanych przez 1 strajkującego (przed rokiem odpowiednio 68,4 tys. roboczogodzin, tj. ok. 3 godziny).

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost przeciętnych wynagrodzeń nominalnych i realnych brutto w sektorze przedsiębiorstw w stosunku do analogicznego okresu ub. roku był mniejszy niż odpowiednio przed rokiem. Wolniej rosła również siła nabywcza przeciętnych emerytur i rent. We wrześniu br. dynamika płac i świadczeń była nieco mniejsza niż przed miesiącem.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁴ w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowało się na poziomie 3376,18 zł i było o 2,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 4,6% przed rokiem). Najwyższa dynamika płac notowana była m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (wzrost o 6,6%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,5%), przetwórstwie przemysłowym (o 5,1%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,0%). Spadek przeciętnego wynagrodzenia (o 3,0%) obserwowano w tym okresie jedynie w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. We wszystkich działach o znaczącym udziale w zatrudnieniu odnotowano w skali roku wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Najwyższy miał miejsce w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 8,6%), odzieży oraz maszyn i urządzeń (po 6,5%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 5,5%). Najniższą dynamikę obserwowano w dziale wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (wzrost o 0,8%) oraz roboty budowlane specjalistyczne (o 0,9%).

⁴ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

We wrześniu br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3403,68 zł i przekroczyło poziom sprzed roku o 3,7% (w sierpniu br. wzrost wyniósł 4,2%, a we wrześniu ub. roku 3,3%). Podobnie jak w ubiegłym miesiącu, płace wzrosły we wszystkich sekcjach, najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,7%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 6,8%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,7%), przetwórstwie przemysłowym (o 5,5%) oraz informacji i komunikacji (o 4,2%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2010		2009		2010	
	IX			I-IX		
	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw	3403,68	103,7	103,3	104,6	102,9	3376,18
w tym:						
Przemysł	3445,70	105,0	104,7	104,7	104,8	3414,55
górnictwo i wydobywanie	5362,44	101,5	111,4	105,2	100,9	5349,32
przetwórstwo przemysłowe	3162,75	105,5	103,1	103,5	105,1	3119,51
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	5013,95	107,7	103,7	108,0	106,6	5117,51
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	3482,43	105,7	105,3	106,0	105,5	3364,01
Budownictwo	3592,80	103,5	100,9	103,4	101,7	3474,56
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3068,48	102,6	101,9	103,9	101,8	3092,59
Transport i gospodarka magazynowa	3346,78	103,3	100,8	104,2	101,0	3218,48
Zakwaterowanie i gastronomia	2373,31	102,7	103,2	102,8	102,9	2368,67
Informacja i komunikacja	6102,07	104,2	99,7	104,0	103,3	6156,88
Obsługa rynku nieruchomości	3556,40	103,0	104,3	104,2	103,6	3486,87
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5315,23	101,6	105,0	107,3	97,0	5263,63
Administrowanie i działalność wspierająca	2138,97	106,8	105,9	107,7	105,0	2135,30

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Ogólna kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,1%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowało się na poziomie 3942,81 zł (tj. o 3,3% wyższym niż przed rokiem). We wrześniu br. przeciętna płaca wyniosła 4032,18 zł i wzrosła o 3,5% w skali roku. W **sektorze prywatnym**, w okresie styczeń–wrzesień br., przeciętne wynagrodzenie wyniosło 3272,19 zł i zwiększyło się o 3,0% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. We wrześniu br. przeciętne wynagrodzenie brutto było o 4,0% wyższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 3289,59 zł.

W okresie dziewięciu miesięcy br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** była nieznacznie wyższa niż przed rokiem (wzrost o 0,4% wobec 1,3%). We wrześniu br. płaca realna w skali roku zwiększyła się o 1,3% (wobec wzrostu o 2,3% w sierpniu br.).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2010				
	VII–IX	I–IX	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	IX
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. osób	9338,4	9341,0	9286,0	9265,0	9230,8	9260,5	9205,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100	100,6	101,1	99,5	99,1	98,9	99,2	98,8
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7919,6	7908,6	7892,5	7883,6	7862,6	7879,6	7843,0
rolników indywidualnych w tys. osób	1418,8	1432,4	1393,5	1381,4	1368,2	1380,9	1362,5
Przeciętna emerytura i renta:							
pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1559,94	1534,51	1595,29	1652,07	1657,94	1635,06	1662,67
analogiczny okres poprzedniego roku=100 ..	108,0	109,0	107,3	106,1	106,3	106,6	106,3
rolników indywidualnych w zł	919,84	908,00	933,66	961,65	961,41	952,04	955,85
analogiczny okres poprzedniego roku=100 ..	106,1	106,2	105,5	104,5	104,5	104,9	104,4

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie styczeń–wrzesień br. ukształtowała się na poziomie 1635,06 zł, tj. wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku o 6,6%, natomiast we wrześniu br. była o 6,3% większa i wyniosła 1662,67 zł. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w skali roku zwiększyła się w okresie dziewięciu miesięcy br. o 3,9%, a we wrześniu br. była o 3,1% większa niż przed rokiem.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 952,04 zł, tj. zwiększyła się o 4,9% w skali roku, a we wrześniu br. ukształtowała się na poziomie 955,85 zł i wzrosła o 4,4%. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie dziewięciu miesięcy br. zwiększyła się o 2,2%, natomiast we wrześniu br. wzrosła w ujęciu rocznym o 1,3%.

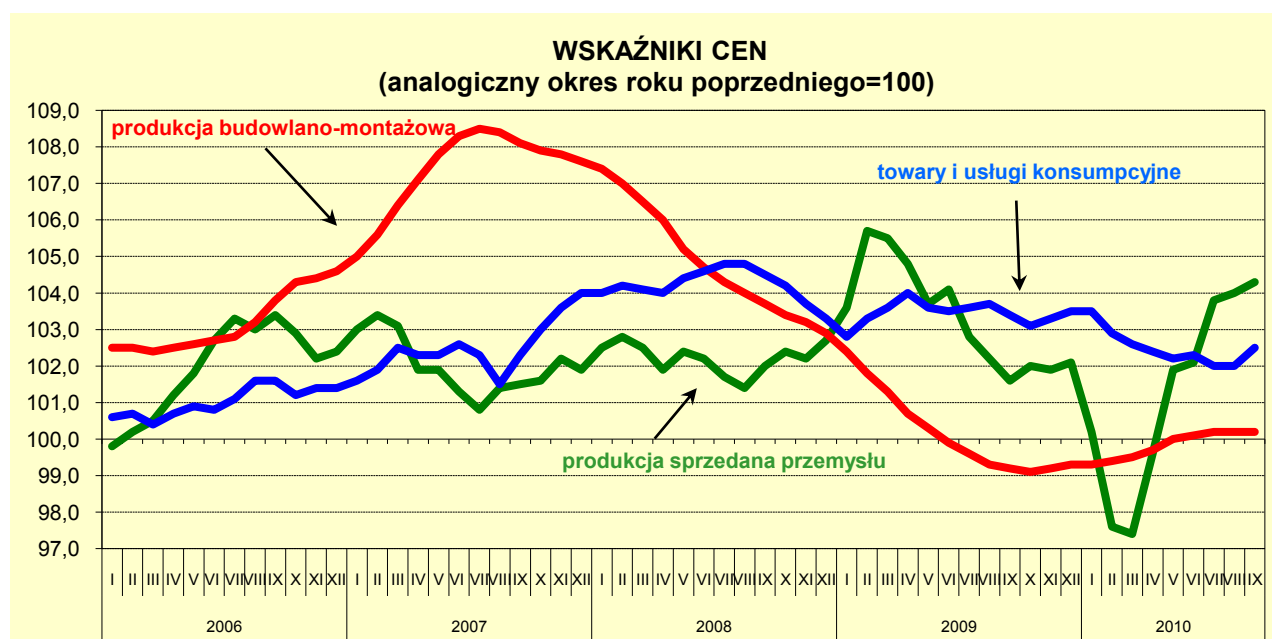
Kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–wrzesień br. 2,1 mld zł, tj. o 22,8% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. wypłacono bezrobotnym 199,9 mln zł, tj. o 6,8% mniej niż w sierpniu br. oraz o 4,0% mniej niż przed rokiem.

W okresie styczeń–wrzesień br. wartość wypłat z tytułu **zasilków i świadczeń przedemerytalnych** wyniosła 1199,5 mln zł i była o 6,1% mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 134,1 mln zł, tj. więcej o 0,3% w stosunku do poprzedniego miesiąca i o 2,2% mniej niż we wrześniu ub. roku.

W okresie styczeń–wrzesień br. **wypłaty z Funduszu Emerytur Pomostowych** pobierało przeciętnie 2,4 tys. osób, a suma wypłaconych świadczeń wyniosła 51,1 mln zł. We wrześniu br. zrealizowano 2,9 tys. wypłat z tego źródła w łącznej kwocie 6,5 mln zł, tj. na poziomie zbliżonym do notowanego w sierpniu br.

Ceny

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym w trzecim kwartale br. była niższa niż w dwóch poprzednich, chociaż we wrześniu br. odnotowano przyspieszenie ich tempa wzrostu. Znacznie szybciej niż w poprzednich miesiącach rosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Utrzymała się zapoczątkowana w drugim kwartale br. tendencja wzrostowa cen produkcji sprzedanej przemysłu. Ceny produkcji budowlano-montażowej były w trzecim kwartale br. nieznacznie wyższe niż przed rokiem.

Według wstępnych danych, we wrześniu br. **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** były o 4,5% wyższe od notowanych w grudniu ub. roku (wobec wzrostu o 2,3% przed rokiem). Wzrost obserwowano we wszystkich sekcjach: w górnictwie i wydobywaniu (o 14,7%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,0%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 3,7%). W przetwórstwie przemysłowym największy wzrost cen zanotowano w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 29,1%) oraz metali (o 16,9%). Wyższe niż w grudniu ub. roku były również ceny produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 5,6%), artykułów

spożywczych (o 3,3%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,9%) oraz napojów (o 0,3%). Spadek cen notowano natomiast w produkcji wyrobów z metali (o 0,6%), mebli (o 1,1%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,7%), maszyn i urządzeń (o 1,8%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,0%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 3,4%) oraz urządzeń elektrycznych (o 3,6%).

We wrześniu br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły w skali roku nieco bardziej niż przed miesiącem (o 4,3% wobec 4,0% w sierpniu br.). Było to rezultatem wyższych cen we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym najbardziej wzrosły ceny w górnictwie i wydobywaniu (o 19,2%). W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji ceny były wyższe o 5,3%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 4,1% (w tym wzrost notowano m.in. w wytwarzaniu paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym – o 4,7%, wytwarzaniu, przesyłaniu, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 4,5% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w parę wodną, gorącą wodę i powietrze dla układów klimatyzacyjnych – o 4,4%), a w przetwórstwie przemysłowym o 3,2%.

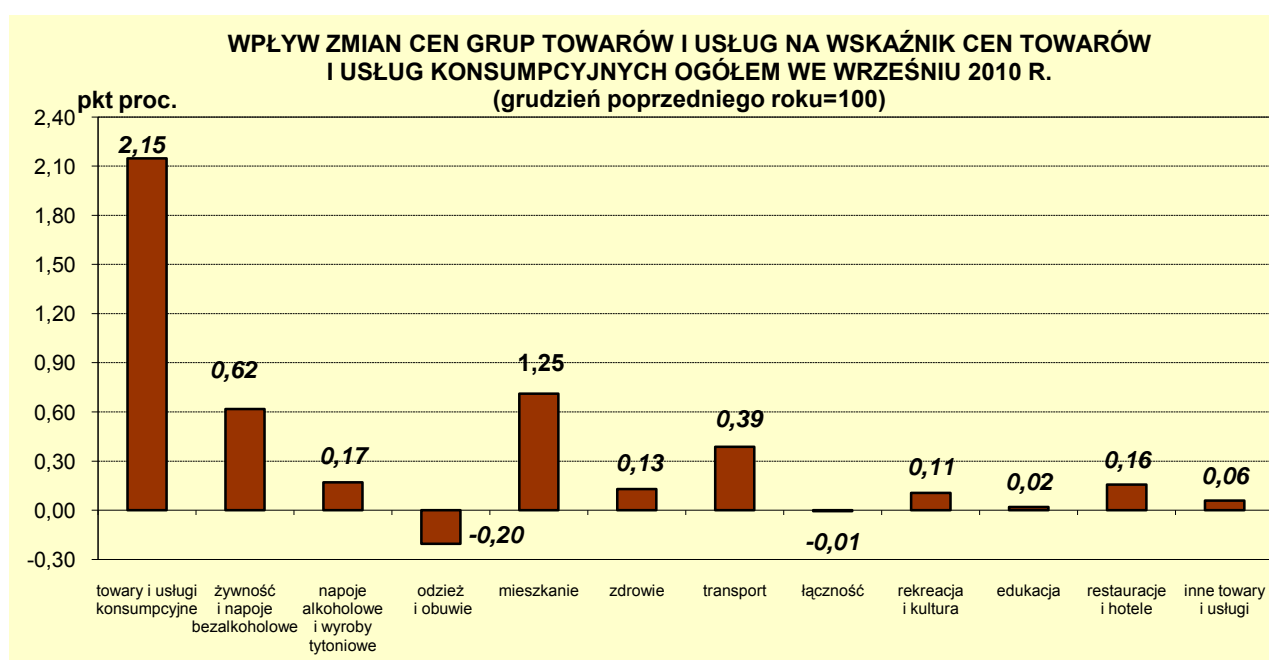
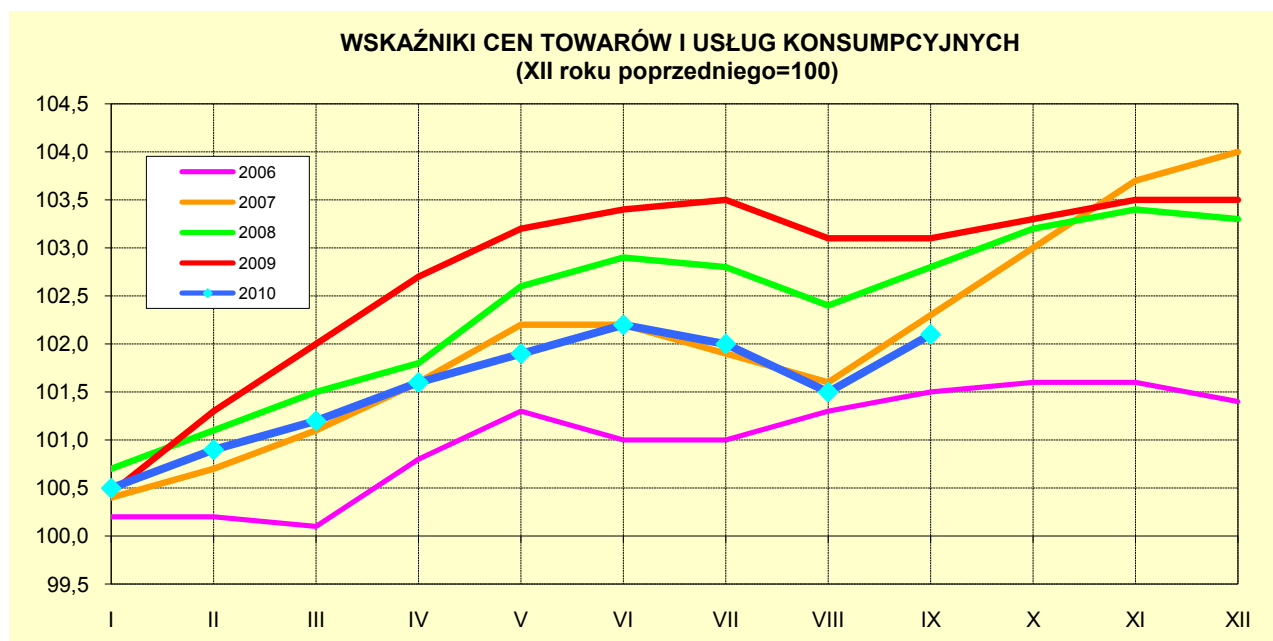
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** we wrześniu br. w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku wzrosły o 0,2%, natomiast w stosunku do grudnia ub. roku spadły – o 0,1%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2009	Grudzień roku poprzedniego=100					
IX	102,3	118,4	99,8	110,6	107,4	99,1
2010						
IX	104,5	114,7	103,7	104,0	105,0	99,9
2009	Miesiąc poprzedni=100					
IX	99,8	100,8	99,7	100,1	100,7	100,0
X	100,4	101,9	100,3	100,1	99,9	100,1
XI	99,6	100,1	99,6	100,1	99,9	100,1
XII	99,8	102,0	99,6	100,0	100,5	100,0
2010						
I	100,4	102,8	100,1	100,8	101,5	99,8
II	99,9	98,9	99,7	101,5	100,3	99,9
III	99,8	101,3	99,7	100,1	100,4	100,0
IV	101,4	103,9	101,3	100,0	101,7	100,1
V	102,0	100,8	102,3	100,3	100,4	100,1
VI	101,0	101,0	101,0	101,1	99,7	100,1
VII	100,1	101,5	100,1	100,1	99,7	99,9
VIII	99,8	101,5	99,6	100,1	100,3	100,0
IX	100,1	102,1	99,9	100,0	101,0	100,0

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2009	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
IX	101,6	112,8	99,0	113,7	106,2	99,2
X	102,0	117,3	99,2	113,8	107,2	99,1
XI	101,9	119,7	99,3	110,9	107,4	99,2
XII	102,1	123,1	99,3	110,8	107,7	99,3
2010						
I	100,2	119,6	98,7	101,7	107,1	99,3
II	97,6	114,4	95,9	101,1	106,2	99,4
III	97,4	113,2	95,6	101,6	106,3	99,5
IV	99,6	115,5	98,1	101,3	107,2	99,7
V	101,9	117,3	100,7	101,5	106,9	100,0
VI	102,1	116,0	100,7	104,3	106,3	100,1
VII	103,8	119,9	102,5	104,2	105,6	100,2
VIII	104,0	117,7	102,9	104,2	105,0	100,2
IX	104,3	119,2	103,2	104,1	105,3	100,2
2009						
I-III	105,0	108,8	102,5	121,3	103,2	101,8
IV-VI	104,2	112,3	101,9	116,9	101,9	100,3
I-IX	103,8	110,7	101,4	117,4	103,2	100,5
VII-IX	102,2	111,1	99,8	114,0	104,6	99,3
X-XII	102,0	120,0	99,2	111,8	107,4	99,2
2010						
I-III	98,4	115,7	96,7	101,4	106,5	99,4
IV-VI	101,2	116,3	99,9	102,3	106,8	100,0
VII-IX	104,0	118,9	102,9	104,2	105,3	100,2
I-IX	101,2	117,0	99,8	102,6	106,2	99,8

W okresie styczeń-wrzesień br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem (2,1% wobec 3,1%). Wzrost cen notowano w większości grup towarów i usług, w tym wyższy niż przeciętny – w zakresie transportu, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Niższe niż w grudniu ub. roku były ceny odzieży i obuwia oraz nieznacznie – łączności. Największy wpływ na wskaźnik cen ogółem miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz cen żywności i napojów bezalkoholowych, zwiększając go odpowiednio o 0,71 pkt proc. i 0,62 pkt proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył wskaźnik cen ogółem o 0,20 pkt proc.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w stosunku do grudnia ub. roku były wyższe o 2,6% (wobec wzrostu o 1,9% przed rokiem). Odnotowano znaczny wzrost cen owoców (o 14,1%), mąki i pieczywa (po 6,5%) oraz cukru (o 6,2%). Droższe były warzywa (o 3,2%), ryby (o 2,0%), a także artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 1,3%, w tym sery – o 3,4%, mleko – o 0,7%, przy spadku cen jaj – o 3,4%). Wyższe były również ceny mięsa (przeciętnie o 1,0%, w tym ceny drobiu – o 9,5% oraz mięsa wołowego – o 0,5%, przy spadku cen mięsa wieprzowego – o 1,0% oraz wędlin – o 0,6%) oraz olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,9%). Mniej niż w grudniu ub. roku konsumenci płacili m.in. za ryż (o 3,9%). Nieznacznie wyższe były ceny napojów bezalkoholowych (o 0,3%, w tym herbaty – o 2,8%, przy spadku cen kawy – o 1,1%).

Niższe w porównaniu z grudniem ub. roku były ceny odzieży oraz obuwia (spadek po 4,0%).

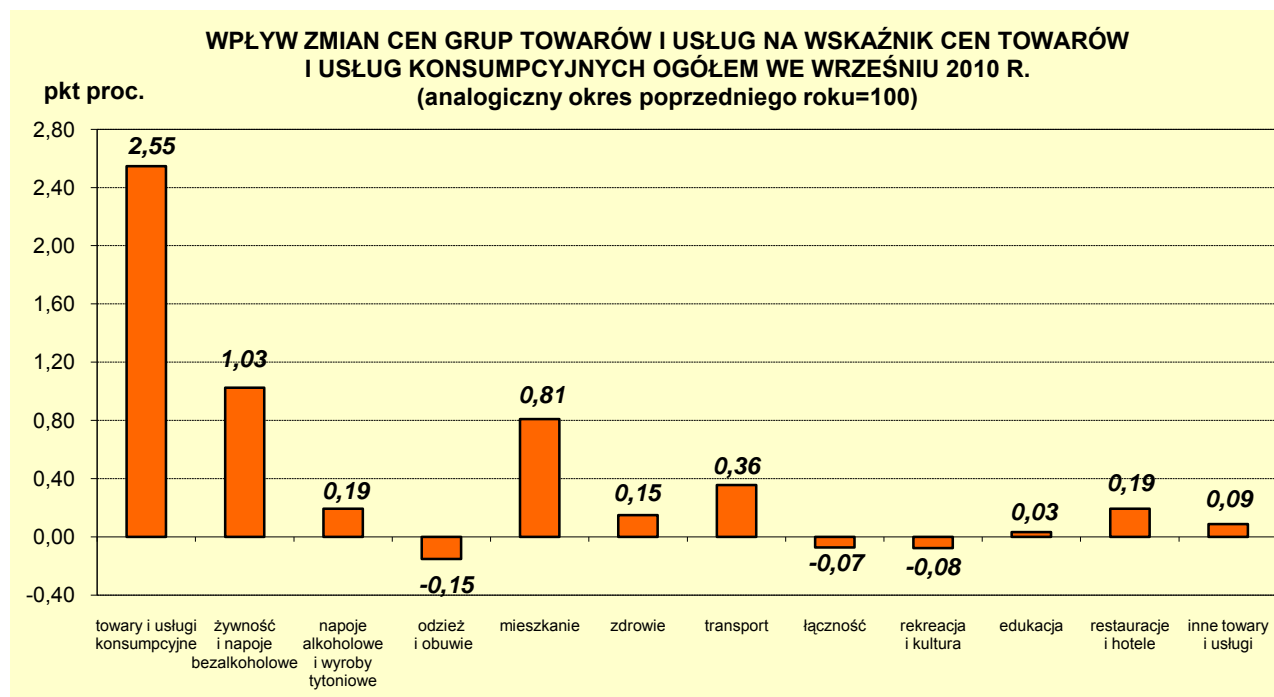
W okresie styczeń–wrzesień br. ceny związane z mieszkaniem wzrosły o 2,8%. Podrożały usługi kanalizacyjne (o 6,2%), zaopatrywanie w wodę (o 5,1%) oraz wywóz nieczystości (o 4,7%). Podwyższono również ceny nośników energii (o 3,7%), w tym znacznie energii elektrycznej (o 5,3%). Więcej niż w grudniu ub. roku należało zapłacić również za energię ciepłą (o 3,5%) oraz gaz (o 3,3%) i opał (o 1,8%). Ceny związane z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wzrosły o 0,5%.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem wzrosły w stosunku do grudnia ub. roku o 2,6%. Droższe były usługi szpitalne sanatoryjne (o 6,0%), stomatologiczne (o 3,9%), lekarskie (o 3,0%) oraz artykuły farmaceutyczne (o 2,3%).

Ceny w zakresie transportu wzrosły w okresie styczeń–wrzesień br. o 4,2%. Znacznie podrożały paliwa do prywatnych środków transportu (o 7,9%), w tym olej napędowy (o 14,9%), gaz ciekły (o 7,1%) oraz benzyny silnikowe (o 6,4%). Wyższe były również opłaty za usługi transportowe (o 2,8%), w tym za pasażerski transport szynowy (o 3,5%) oraz drogowy (o 2,5%). Mniej niż w grudniu ub. roku konsumenci płacili za samochody osobowe (o 0,7%). Nieznacznie niższe były również ceny towarów i usług związanych z łącznością (o 0,1%).

W okresie dziewięciu miesięcy br. ceny dotyczące rekreacji i kultury wzrosły o 1,4%. Wyższe były ceny w zakresie turystyki zorganizowanej (o 7,4%), gazet i czasopism (o 3,6%), biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 3,1%) oraz książek (o 2,4%). Mniej natomiast płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 6,6%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** we wrześniu br. wyniósł 2,5% (wobec 2,0% przed miesiącem). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług w zakresie mieszkania, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 1,03 pkt proc. i o 0,81 pkt proc. Spadki cen odzieży i obuwia, towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury oraz łączności wpłynęły na obniżenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,15 pkt proc., 0,08 pkt proc. oraz o 0,07 pkt proc.

Najbardziej wzrosły we wrześniu br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 4,3% w ujęciu rocznym wobec 2,3% w sierpniu br.), na co wpłynęło m.in. znaczne zwiększenie cen warzyw (o 28,5%) oraz owoców (o 22,7%). Wyższe były również ceny olejów i pozostałych tłuszczów (o 8,1%), pieczywa (o 6,9%), mąki (o 3,6%), artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 2,9%, w tym serów – o 5,6%, jaj – o 1,7% oraz mleka – o 1,2%) oraz ryb (o 2,3 %). Odnotowano znaczny spadek cen ryżu (o 7,5%), mięsa (o 2,4%, w tym wieprzowego – o 6,0%, wędlin – o 1,8%, drobiu – o 0,6%) oraz cukru (o 1,3%). Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,5%.

We wrześniu br. notowano spadek w skali roku cen odzieży (o 3,3%) i obuwia (o 2,3%).

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż przed rokiem o 3,2% (wobec wzrostu o 6,4% w analogicznym okresie ub. roku). Usługi kanalizacyjne podrożały o 6,5%, zaopatrywanie w wodę – o 5,3%, a wywóz nieczystości (śmieci) – o 4,9%. Ceny nośników energii wzrosły przeciętnie o 4,2%. Znacznie droższa była energia cieplna oraz energia elektryczna (po 5,3%), a w mniejszym stopniu podniesiono ceny gazu (o 3,5%) oraz opału (o 2,2%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 0,9%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały w skali roku o 2,9%. Wyższe były m.in. ceny usług stomatologicznych (o 4,8%), lekarskich (o 3,6%) oraz artykułów farmaceutycznych (o 2,6%).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauro- -cje i hotele
2009	Grudzień roku poprzedniego=100										
IX	103,1	101,9	107,6	92,9	104,5	102,9	107,4	99,9	103,2	101,6	103,6
2010											
IX	102,1	102,6	102,9	96,0	102,8	102,6	104,2	99,9	101,4	101,7	102,3
2009	Miesiąc poprzedni=100										
IX	100,0	99,8	100,3	101,7	100,2	100,3	99,2	100,0	99,5	101,1	100,3
X	100,1	100,3	100,2	101,7	100,2	100,1	99,2	99,9	99,4	101,0	100,2
XI	100,3	100,7	100,1	100,0	100,1	100,1	100,9	99,6	99,9	100,1	100,2
XII	100,0	100,5	100,0	99,4	100,1	100,2	99,6	99,0	98,7	100,0	100,1
2010											
I	100,6	100,9	100,1	97,7	100,9	100,5	101,1	100,6	101,3	100,2	100,3
II	100,2	100,3	100,6	98,4	100,8	100,3	100,5	99,6	99,4	100,0	100,3
III	100,3	100,3	101,3	100,6	100,1	100,2	100,9	99,8	99,6	100,1	100,3
IV	100,4	100,7	100,4	100,5	100,1	100,3	101,3	100,0	100,0	100,0	100,2
V	100,3	100,7	100,3	99,8	100,1	100,3	101,0	100,0	100,1	100,1	100,2
VI	100,3	100,5	100,1	99,7	100,3	100,3	100,1	100,0	100,9	100,1	100,3
VII	99,8	98,9	100,1	98,7	100,1	100,1	100,2	100,0	100,5	100,0	100,3
VIII	99,6	98,6	100,1	98,0	100,1	100,3	99,3	100,0	100,0	100,0	100,2
IX	100,6	101,8	100,0	102,6	100,2	100,2	99,8	100,0	99,5	101,0	100,3
2009	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
IX	103,4	103,6	109,4	92,4	106,4	103,3	99,0	99,8	103,0	102,8	104,6
X	103,1	103,0	108,9	93,7	105,7	103,3	99,3	99,7	102,8	102,8	104,4
XI	103,3	103,4	108,3	93,8	105,0	103,3	103,0	99,3	102,8	102,8	104,4
XII	103,5	103,4	108,0	93,9	104,9	103,2	107,2	98,4	101,2	102,8	104,1
2010											
I	103,5	103,0	107,5	95,0	103,9	103,1	111,3	99,1	101,8	102,7	104,0
II	102,9	102,8	107,4	95,1	103,1	102,9	108,2	98,8	100,9	102,6	103,9
III	102,6	101,4	107,7	95,4	103,1	102,9	108,4	98,5	100,0	102,5	103,8
IV	102,4	100,7	107,2	96,0	103,0	102,9	108,4	98,5	99,7	102,4	103,5
V	102,2	100,6	107,0	95,9	102,9	103,0	108,1	98,5	99,4	102,5	103,2
VI	102,3	102,2	106,2	96,0	103,2	103,0	104,8	98,5	99,2	103,0	103,1
VII	102,0	102,4	103,6	96,5	103,2	102,9	103,0	98,4	99,1	103,1	102,9
VIII	102,0	102,3	103,6	96,2	103,1	103,0	103,2	98,5	99,0	103,0	102,9
IX	102,5	104,3	103,3	97,0	103,2	102,9	103,8	98,5	99,0	102,8	102,9
2009											
I-III	103,3	103,8	108,4	92,5	108,9	103,2	93,2	99,9	101,1	104,0	105,9
IV-VI	103,7	105,2	110,0	92,0	107,9	103,0	95,8	99,8	102,3	103,9	105,3
I-IX	103,5	104,3	109,7	92,2	107,8	103,1	95,9	99,8	102,1	103,7	105,3
VII-IX	103,5	104,1	110,6	92,1	106,7	103,1	98,5	99,7	102,8	103,1	104,8
X-XII	103,3	103,3	108,4	93,8	105,2	103,3	103,0	99,1	102,3	102,8	104,3
2010											
I-III	103,0	102,4	107,5	95,2	103,4	102,9	109,3	98,8	100,9	102,6	103,9
IV-VI	102,3	101,2	106,8	96,0	103,1	103,0	107,1	98,5	99,4	102,6	103,3
VII-IX	102,2	103,0	103,5	96,6	103,2	102,9	103,3	98,5	99,0	103,0	102,9
I-IX	102,5	102,2	105,9	95,9	103,2	103,0	106,5	98,6	99,8	102,7	103,4

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były wyższe niż we wrześniu ub. roku o 3,8%. Znacznie podrożały paliwa do prywatnych środków transportu – o 7,1%, na co istotny wpływ miały wysokie wzrosty cen gazu ciekłego – o 16,5%, oleju napędowego – o 15,8% oraz w mniejszym stopniu – benzyn silnikowych – o 3,6%. Podrożały również usługi transportowe – o 5,5%. Spadły natomiast ceny samochodów osobowych – o 2,2%. Za towary i usługi w zakresie łączności płacono mniej o 1,5%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były niższe o 1,0%. Znacznie mniej niż we wrześniu ub. roku płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 8,9%). Wzrosły natomiast ceny gazet i czasopism (o 3,8%), biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 3,7%) oraz książek (o 2,8%). Droższe były również opłaty za turystykę zorganizowaną (o 1,8%).

Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 3,8%) oraz ubezpieczeń (o 0,4%).

W okresie trzech kwartałów br., wobec mniejszego wzrostu w skali roku cen towarów i usług konsumpcyjnych niż przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw, zwiększyła się **siła nabywcza płac** w odniesieniu do części towarów żywnościowych (w tym m.in. cukru, mąki, mięsa, mleka, wędlin, pieczywa oraz napojów bezalkoholowych). Relatywnie tańsze niż przed rokiem były też odzież i obuwie, towary i usługi w zakresie łączności, rekreacji i kultury, a także edukacji. Zmniejszyła się w skali roku siła nabywcza płac w odniesieniu do towarów i usług związanych z transportem oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Relatywnie droższe były również niektóre towary i usługi związane z mieszkaniem (w tym usługi kanalizacyjne, zaopatrywanie w wodę i wywóz nieczystości, a także nośniki energii) oraz niektóre towary żywnościowe: m.in. warzywa, jaja, owoce, oleje i pozostałe tłuszcze oraz ryby.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie październik 2009 r. – wrzesień 2010 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 2,7% (wobec 2,8% w okresie wrzesień 2009 r. – sierpień 2010 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁵ wzrosły w tym okresie o 2,9%.

⁵ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2010 r. – struktura spożycia z 2008 r. w cenach grudnia 2009 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Średnia temperatura powietrza w trzecim kwartale br. wynosiła 17,3°C i była wyższa od średniej z wielolecia o 1,4°C, a średnia suma opadów – ok. 332 mm, tj. o ok. 60% więcej od średniej wieloletniej. We wrześniu br. średnia temperatura powietrza wyniosła 12,3°C i była niższa o 0,7°C od średniej wieloletniej, natomiast średnia suma opadów ok. 91 mm, co stanowiło o ok. 61% więcej od średniej wieloletniej.

Notowane we wrześniu częste, rejonami obfite opady deszczu, przyczyniły się do dobrego, a na znacznym obszarze Polski nadmiernego, uwilgotnienia gleby. Nadmiar wilgoci utrudniał zbiór roślin okopowych i prowadzenie jesiennych prac polowych, przede wszystkim orek przedsięwziętych i siewów ozimin. Dobre uwilgotnienie gleby korzystnie wpłynęło natomiast na stan trwałych użytków zielonych i upraw poplonowych. Na początku omawianego okresu, w niesprzyjających warunkach pogodowych, kończono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. W ciągu miesiąca kontynuowano, rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, a w trzeciej dekadzie września przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. W całym kraju prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę, a w połowie września rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. W drugiej dekadzie września zakończono siewy rzepaku ozimego. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kielkowaniu ziarna i wschodom ozimin.

Na rynku rolnym w okresie trzech kwartałów br. odnotowano znaczące zmiany cen podstawowych produktów rolnych. We wrześniu br. ceny skupu zbóż, żywca drobiowego, wieprzowego i mleka w porównaniu ze styczniem br. były wyższe. Obniżyły się natomiast przeciętne ceny żywca wołowego i ziemniaków. W okresie styczeń–wrzesień br. przeciętne ceny zbóż przekroczyły poziom sprzed roku, na co wpłynęły znaczne wzrosty cen w kolejnych miesiącach po zbiorach. Dużo wyższe były również ceny mleka (przy niskim poziomie cen ubiegłorocznych). Poniżej poziomu sprzed roku ukształtowały się ceny żywca rzeźnego.

Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Lata/ kwartały	Ceny środków produkcji wyrażone w:				
		dt				hl mleka
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Ciągnik „Ursus 2812” ^a – szt	2009	1503	2215	159	160	809
	I	1407	1902	158	159	827
	II	1405	1951	147	152	833
	III	1562	2449	149	157	845
	IV	1573	2467	178	160	737
	2010					
	I	1646	2400	212	164	765
	II	1601	2267	199	176	767
	III	1184	1652	178	176	743
Saletra amonowa - 1 dt	2009	2,4	3,5	0,25	0,25	1,3
	I	2,4	3,2	0,27	0,27	1,4
	II	2,4	3,3	0,25	0,26	1,4
	III	2,3	3,6	0,22	0,23	1,3
	IV	2,2	3,4	0,25	0,22	1,0
	2010					
	I	2,1	3,1	0,28	0,21	1,0
	II	2,1	3,0	0,26	0,23	1,0
	III	1,5	2,1	0,22	0,22	0,9
Mieszanka paszowa „PT-2”, dla tuczników – 1 dt	2009	2,1	3,0	0,22	0,22	1,1
	I	2,0	2,7	0,22	0,22	1,2
	II	2,0	2,7	0,21	0,21	1,2
	III	2,1	3,3	0,20	0,21	1,2
	IV	2,0	3,2	0,23	0,21	1,0
	2010					
	I	2,0	2,9	0,26	0,20	0,9
	II	1,9	2,7	0,24	0,21	0,9
	III	1,5	2,1	0,22	0,22	0,9
Olej napędowy letni – 1 hl	2009	7,7	11,2	0,81	0,82	4,2
	I	x	x	x	x	x
	II	7,1	9,8	0,74	0,77	4,2
	III	8,1	12,8	0,78	0,82	4,4
	IV	x	x	x	x	x
	2010					
	I	x	x	x	x	x
	II	9,0	12,7	1,11	0,98	4,3
	III	6,7	9,4	1,01	1,00	4,2

^a Od początku 2010 r. dane dotyczą ciągnika „Ursus 3512” i są nieporównywalne z danymi za poprzednie okresy.

Od początku br. zmiany cen wpływały stopniowo na poprawę **relacji cen** środków produkcji do cen skupu zbóż i żywca wieprzowego, przy czym, w porównaniu do ub. roku relacje wszystkich środków produkcji do cen żywca wieprzowego uległy pogorszeniu. W kolejnych kwartałach br. osłabiły się relacje cen środków produkcji do cen żywca wołowego, natomiast utrzymały na tym samym poziomie lub poprawiły się relacje do cen mleka.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–IX 2010		IX 2010		
	w tys. t	VII–IX 2009=100	w tys. t	IX 2009=100	VIII 2010=100
Ziarno zbóż^b	2630,4	115,5	934,4	134,7	69,5
w tym:					
pszenica	1775,8	124,0	693,4	146,1	75,8
żyto	238,6	88,5	81,7	103,3	72,1

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), z tegorocznych zbiorów, w okresie lipiec–wrzesień br. wynosił 2630,4 tys. t i był większy o 15,5% niż w analogicznym okresie ub. roku, w tym pszenicy o 24,0%. We wrześniu br. skup zbóż, po nasileniu dostaw występującym zwykle w sierpniu, był znacznie mniejszy niż przed miesiącem (o 30,5%), ale wyraźnie przewyższył poziom ubiegłoroczny (o 34,7%).

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–IX 2010		IX 2010		
	w tys. t	I–IX 2009=100	w tys. t	IX 2009=100	VIII 2010=100
Żywiec rzeźny^b	2042,7	109,5	200,9	120,1	111,6
w tym:					
wołowy (z cielecym)	182,9	96,8	14,2	131,5	112,3
wieprzowy	980,3	110,7	90,5	125,1	110,1
drobiowy	873,5	111,4	95,8	114,5	113,1
Mleko ^c	6650,5	97,1	749,6	101,6	95,1

a W okresie lipiec–wrzesień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. *c* W milionach litrów.

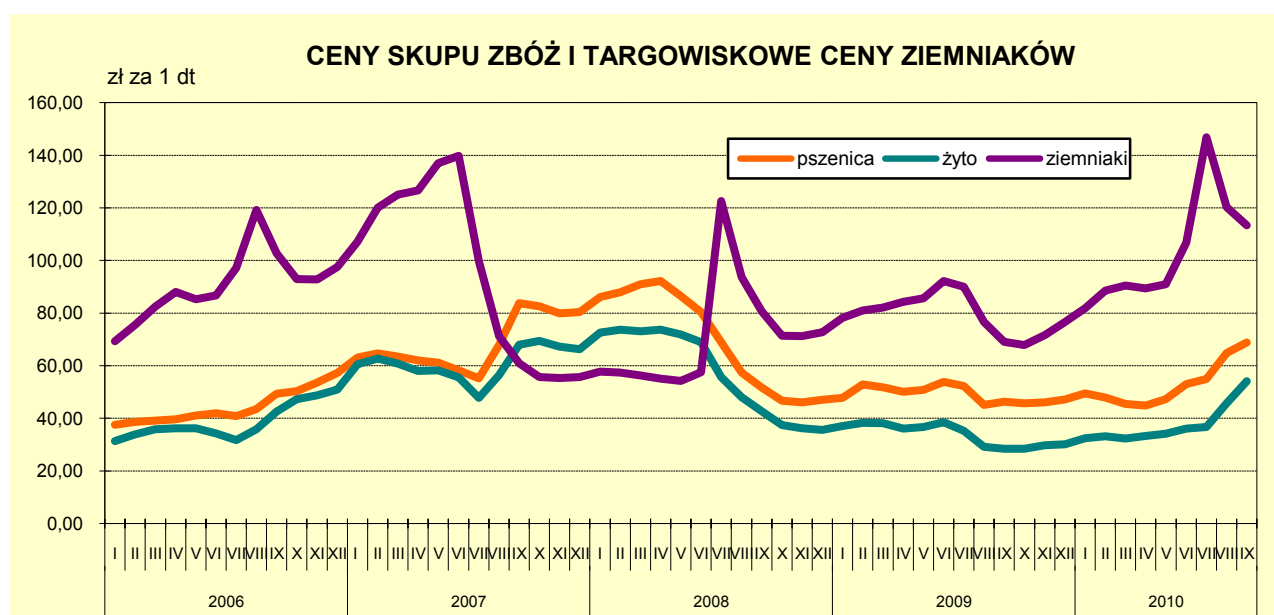
W okresie styczeń–wrzesień br. **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wbc), w wyniku znaczącego w skali roku wzrostu skupu żywca wieprzowego (o 10,7%) i drobiowego (o 11,4%), kształtował się na poziomie wyższym o 9,5% niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. krajowe dostawy żywca rzeźnego były większe o 11,6% niż przed miesiącem i o 20,1% niż przed rokiem.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	W skupie					Na targowiskach				
	IX 2010			I–IX 2010		IX 2010			I–IX 2010	
	zł	IX 2009=100	VIII 2010=100	zł	I–IX 2009=100	zł	IX 2009=100	VIII 2010=100	zł	I–IX 2009=100
Pszenica ^a za 1 dt	68,83	148,9	106,3	55,91	113,7	76,59	142,5	111,7	59,86	102,1
Żyto ^a za 1 dt	54,07	190,5	118,4	37,64	110,4	57,69	137,2	116,9	43,98	92,9
Ziemniaki ^b za 1 dt	29,59	144,4	66,6	46,21	120,8	113,42	164,2	x	103,19	125,7
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^c	4,48	97,6	101,8	4,54	99,4	4,82	99,0	102,6	4,83	101,3
trzoda chlewna	4,24	90,8	94,8	3,90	81,9	4,05	84,7	99,5	3,79	82,0
drób	3,77	101,5	99,7	3,47	92,4
Prosię na chów za 1 szt	115,17	64,0	94,0	138,41	78,7
Mleko za 1 hl	106,58	121,6	102,7	102,79	118,7	x	x	x	x	x

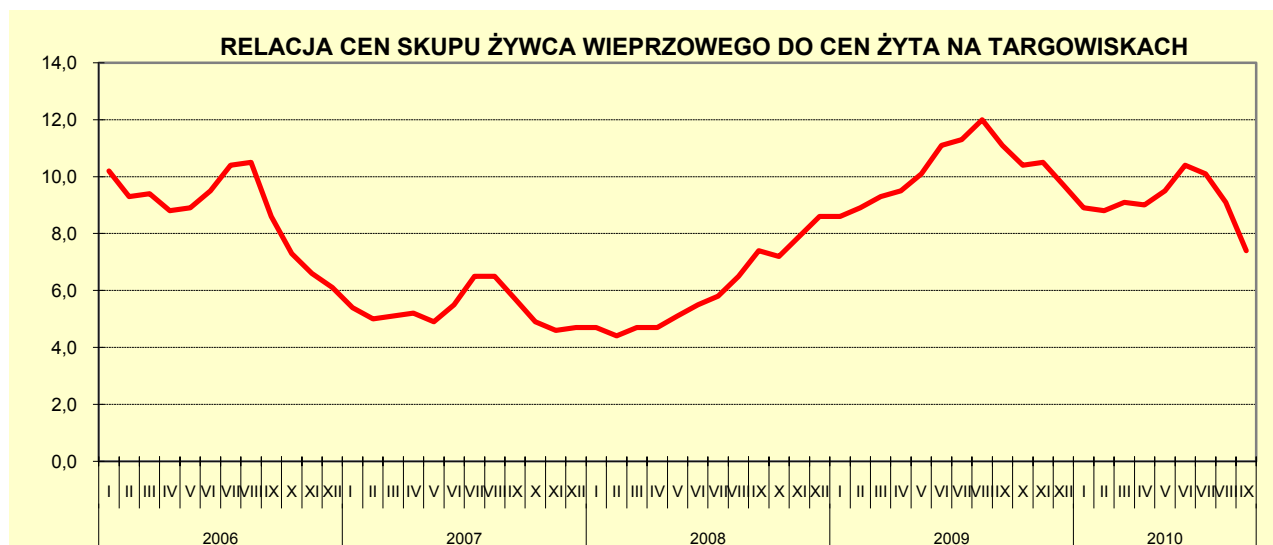
a W skupie bez ziarna siewnego. *b* Na targowiskach – jadalne. *c* Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

We wrześniu br., przy zmniejszonej w stosunku do poprzedniego miesiąca podaży, utrzymał się wzrost cen ziarna, zapoczątkowany pod koniec ub. sezonu. W skupie i na targowiskach przeciętne **ceny pszenicy** oraz **żyta**, po wysokim wzroście w skali miesiąca, kształtowały się na poziomie znacznie wyższym niż przed rokiem: w skupie – pszenicy o 48,9% i żyta o 90,5%, a na targowiskach – odpowiednio o 42,5% i o 37,2%.

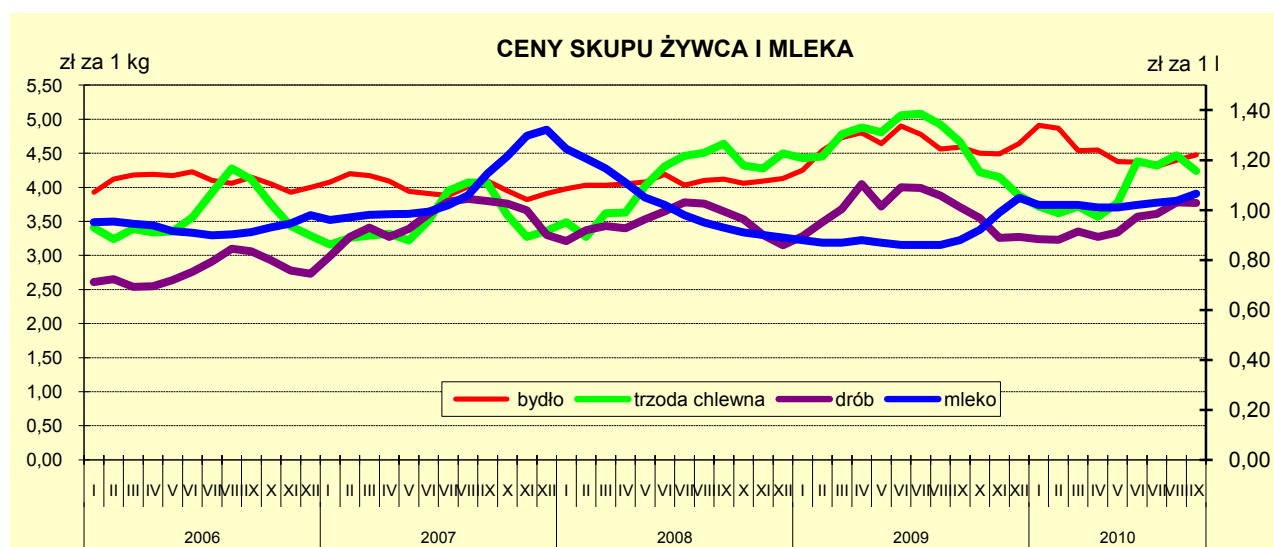
Ceny ziemniaków utrzymują się w br. na bardzo wysokim poziomie. Niewielki wzrost tegorocznych zbiorów ziemniaków wpłynął na spadek ich cen w ujęciu miesięcznym, notowany w dwóch miesiącach bieżącego sezonu. We wrześniu br. przeciętna cena 1 dt ziemniaków w skupie i na targowiskach była jednak nadal znacznie wyższa (odpowiednio o 44,4% i o 64,2%) niż przed rokiem.

Od początku br., przy podaży **żywca wieprzowego** wyższej od bardzo niskiej przed rokiem, w niektórych miesiącach notowany był sezonowy wzrost cen trzody chlewnej. We wrześniu br. ceny skupu żywca wykazały jednak spadek w skali miesiąca o 5,2% i były niższe o 9,2% niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym ceny trzody chlewnej były niższe o 0,5% w skali miesiąca oraz o 15,3% w ujęciu rocznym. Spadek cen żywca wieprzowego, przy jednoczesnym wzroście cen zbóż, wpłynął zasadniczo na pogorszenie opłacalności chowu trzody chlewnej. Relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach we wrześniu br. ukształtowała się na niekorzystnym dla producentów żywca poziomie i wyniosła 7,4, wobec 9,1 przed miesiącem i 11,1 przed rokiem. We wrześniu br. utrzymała się, notowana od maja br., spadkowa tendencja cen prosiąt do dalszego chowu. Ceny prosiąt były niższe o 6,0% niż przed miesiącem i o 36,0% niż przed rokiem. Za 1 prosię na targowiskach płacono 115,17 zł.

W okresie trzech kwartałów br., przy wysokiej krajowej podaży **drobiu rzeźnego**, odnotowano niewielki wzrost jego cen skupu. W całym tym okresie, z wyjątkiem września, ceny żywca drobiowego były niższe niż przed rokiem. We wrześniu br., przy znacznym wzroście krajowej podaży, zahamowana została wzrostowa tendencja cen drobiu utrzymująca się w ciągu czterech poprzednich miesięcy. Za 1 kg drobiu rzeźnego płacono w skupie mniej o 0,3% niż w sierpniu br. i więcej o 1,5% niż we wrześniu ub. roku.

W okresie styczeń–wrzesień br. **ceny żywca wołowego** na obu rynkach wykazywały niewielką tendencję spadkową (zahamowaną w ostatnich dwóch miesiącach) i kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. We wrześniu br., przy zwiększonych (o 12,3%) w stosunku do poprzedniego miesiąca dostawach żywca wołowego (łącznie z cielęcym) do skupu, przeciętne ceny żywca wołowego (4,48 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (4,83 zł/kg) były wyższe w skali miesiąca odpowiednio o 1,8% i o 2,3%, ale niższe niż przed rokiem o 2,4% i o 4,3%. W obrocie targowiskowym średnie ceny żywca wołowego (4,82 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (5,21 zł/kg) również wzrosły w skali miesiąca (o 2,6% i 3,0%), ale były niższe niż przed rokiem (odpowiednio o 1,0% i o 3,0%).

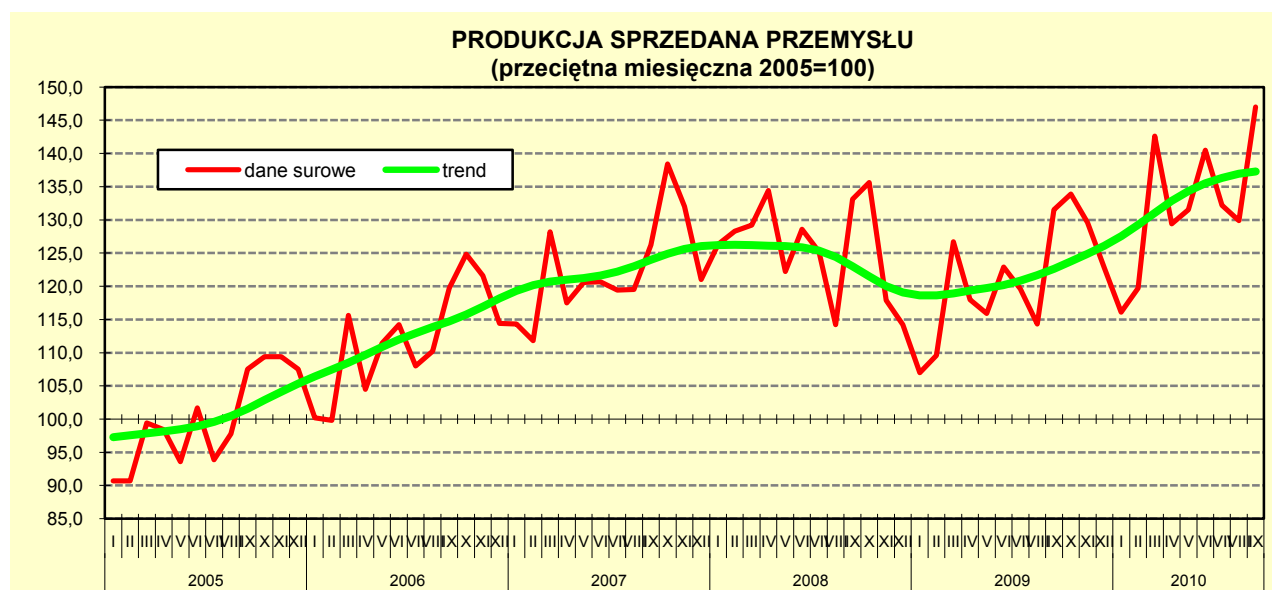

Od początku br., pod wpływem dobrej koniunktury na światowym rynku **mleka** oraz przy obniżonej krajowej podaży surowca, jego ceny utrzymują się na poziomie wyższym od bardzo niskiego przed rokiem. W okresie styczeń–wrzesień br. podmioty rynkowe skupiły mniej o 2,9% mleka niż przed rokiem. We wrześniu br., przy ponownym sezonowym spadku podaży surowca, przeciętna cena mleka wzrosła o 2,7% w stosunku do poprzedniego miesiąca i była o 21,6% wyższa niż przed rokiem.

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne **ceny krów i jałówek** kształtowały się na poziomie zbliżonym (wyższe odpowiednio o 0,8% i o 0,6%) do notowanego w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. na targowiskach ceny krów (ok. 2512 zł/szt.) i jałówek jednorocznych (ok. 1554 zł/szt.) były nieco wyższe niż przed rokiem (odpowiednio o 1,3% i o 4,4%).

Przemysł

W okresie trzech kwartałów br. **produkcja sprzedana przemysłu**⁶ ukształtowała się na poziomie o 10,7% wyższym niż przed rokiem (wobec spadku o 6,0% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Zwiększenie produkcji odnotowano we wszystkich sekcjach przemysłu, największe w przetwórstwie przemysłowym – o 12,0%. W dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji wzrost wyniósł 6,3%, w górnictwie i wydobywaniu – 3,2%, natomiast w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 0,7%.

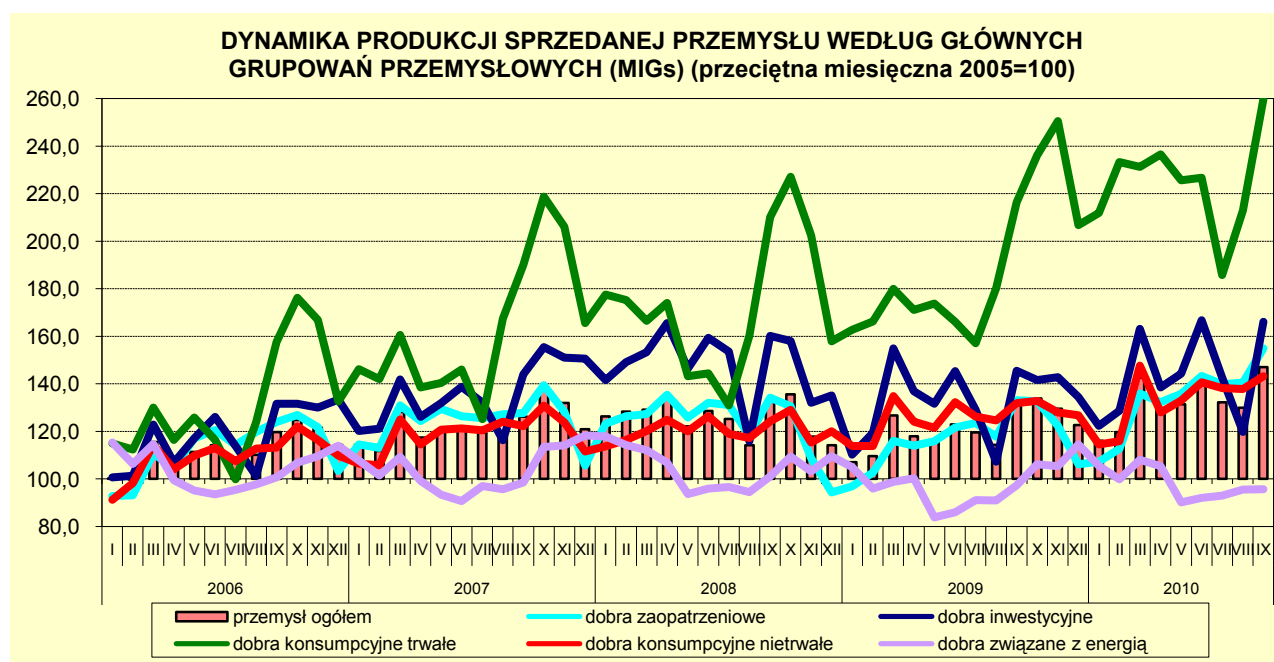

⁶ W cenach stałych, w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

We wrześniu br. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się o 11,8% w ujęciu rocznym (wobec spadku we wrześniu ub. roku o 1,3%), natomiast w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosła o 13,2%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja przemysłowa zwiększyła się w skali roku o 12,1%, a w odniesieniu do sierpnia br. o 0,4%.

W przetwórstwie przemysłowym we wrześniu br. sprzedaż przekroczyła poziom ubiegłoroczny o 13,3%, w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 4,2%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,2%. W górnictwie i wydobywaniu sprzedaż utrzymała się na poziomie sprzed roku.

Wśród **głównych grupowań przemysłowych**⁷ w okresie styczeń–wrzesień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku odnotowano wysoki wzrost produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 24,2%. Sprzedaż dóbr zaopatrzeniowych była wyższa niż przed rokiem o 15,0%, inwestycyjnych – o 8,8%, dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 7,1%, a dóbr związanych z energią – o 3,2%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie styczeń–wrzesień br. o 11,9% większa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy mniejszym o 1,1% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto – o 4,8%.

⁷ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009				2010						2009
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	IX	I–IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100										struktura w %
Przemysł	90,0	93,3	98,7	105,5	109,5	111,6	110,9	110,7	111,8	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie	87,7	82,0	86,2	92,4	98,1	103,6	107,6	103,2	100,0	5,2	4,9
przetwórstwo przemysłowe	90,1	93,8	99,1	106,7	110,8	112,5	112,5	112,0	113,3	83,3	83,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	88,4	92,4	102,0	100,2	102,8	104,6	94,2	100,7	100,2	9,3	9,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ...	100,1	97,9	100,7	109,2	107,0	109,5	102,7	106,3	104,2	2,2	2,1
Z przemysłu ogółem – działy:											
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	83,5	74,1	85,5	92,8	100,7	103,5	96,4	100,1	85,5	2,8	2,9
produkcja artykułów spożywczych ...	99,8	102,0	106,8	116,5	107,7	106,0	105,3	106,3	106,1	15,3	16,2
produkcja napojów	118,8	98,1	112,2	103,2	84,5	92,7	98,7	92,5	92,2	2,0	2,5
produkcja odzieży	84,5	85,9	90,8	96,2	99,3	100,2	99,3	99,6	109,2	0,7	0,8
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	90,0	96,7	102,6	106,0	104,7	112,5	111,3	109,6	109,7	2,4	2,4
produkcja papieru i wyrobów z papieru	97,4	103,2	104,5	114,8	121,7	121,5	119,0	120,7	111,5	2,5	2,3
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	87,4	84,2	99,3	108,1	111,9	111,2	100,1	107,1	99,5	6,8	5,4
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	88,5	92,9	95,7	104,3	109,7	129,3	138,3	125,7	140,1	5,0	4,4
produkcja wyrobów farmaceutycznych	110,8	116,8	106,0	98,0	111,4	99,3	111,0	107,0	106,3	1,2	1,2
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	88,5	93,1	102,3	109,1	114,4	119,1	112,4	115,2	114,3	5,3	5,1
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	77,8	96,2	99,2	99,6	104,2	113,3	123,9	115,1	122,3	4,0	4,2
produkcja metali	64,7	61,7	79,3	113,8	106,6	125,1	104,5	111,7	107,1	3,5	3,3
produkcja wyrobów z metali	93,6	94,1	91,9	97,9	102,6	108,9	121,3	111,2	123,8	5,5	5,7
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	95,1	121,9	128,4	106,5	151,5	180,8	142,6	157,5	140,3	4,1	3,1
produkcja urządzeń elektrycznych	103,7	106,9	107,9	109,9	123,8	102,0	115,4	113,7	119,8	3,9	3,9
produkcja maszyn i urządzeń	98,0	87,4	91,4	92,6	93,6	93,9	101,8	96,3	102,8	3,5	4,3
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	72,9	83,9	88,1	114,2	125,0	116,2	114,6	118,5	116,0	9,8	9,7
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	104,4	115,3	92,3	77,3	91,1	79,0	88,7	85,7	103,7	1,1	1,4
produkcja mebli	92,7	97,6	98,0	101,3	88,6	93,9	99,6	94,0	97,2	2,5	2,9

W okresie styczeń–wrzesień br. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym notowano w 25 (spośród 34) działach przemysłu. Zwiększenie sprzedaży obserwowano m.in. w produkcji:

- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 57,5% (m.in. elektronicznych elementów i obwodów drukowanych – o 84,4%, elektronicznego sprzętu powszechnego użytku – o 80,4%),
- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 25,7% (m.in. mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących, wyrobów kosmetycznych i toaletowych – o 74,3%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 20,7% (m.in. masy włóknistej, papieru i tektury o 36,0%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 18,5% (m.in. części i akcesoriów do pojazdów silnikowych – o 29,2%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 15,2% (m.in. wyrobów z gumy – o 23,9%),
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 15,1% (m.in. pozostałych wyrobów z porcelany i ceramiki – o 28,5% oraz szkła i wyrobów ze szkła – o 18,5%),
- urządzeń elektrycznych – o 13,7% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 17,3%),
- metali – o 11,7% (m.in. pozostałych wyrobów ze stali poddanej wstępnej obróbce – o 20,7%),
- wyrobów z metali – o 11,2% (m.in. obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych o 19,3%).

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca ponad 15% produkcji sprzedanej przemysłu) była o 6,3% wyższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (kiedy notowano wzrost o 2,8%). Zwiększyła się sprzedaż w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 24,1%, przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 11,2%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 6,2%, produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 5,3%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 4,2%, a także wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 2,1%. Spadek wystąpił w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 16,1%, produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 12,2% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 1,6%.

W odniesieniu do okresu styczeń–wrzesień ub. roku zmniejszyła się produkcja sprzedana m.in. napojów – o 7,5%, mebli – o 6,0% oraz maszyn i urządzeń – o 3,7% (w tym produkcja maszyn ogólnego przeznaczenia – o 4,3%).

Z obserwowanych w okresie styczeń–wrzesień br. 238 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 150 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. gazu ziemnego, siarki, produktów uboju bydła i cieląt oraz trzody chlewnej, mięsa drobiowego, wędlin, margaryny oraz

mieszanek do smarowania pieczywa, serów niedojrzewających i twarogu, cukru, papierosów z tytoniu, obuwia, tarczyc iglastej i liściastej, płyt pilśniowych, koksu, olejów napędowych i opałowych, nawozów fosforowych, opon, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco, rur stalowych, miedzi rafinowanej, komputerów, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, maszyn pralniczych automatycznych, samochodów osobowych, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep oraz energii elektrycznej. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 87 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla kamiennego, masła, serów podpuszczkowych dojrzewających, win owocowych, benzyny silnikowej, chłodziarek i zamrażarek, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, ciągników rolniczych, pojazdów do transportu publicznego, wagonów kolejowych towarowych oraz rowerów.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w październiku br. w przetwórstwie przemysłowym jest dodatni, choć niższy od notowanego w poprzednich miesiącach. Korzystne, lecz ostrożniejsze niż we wrześniu br. są prognozy ogólnej sytuacji gospodarczej oraz przewidywania w zakresie produkcji, portfela zamówień oraz zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań finansowych. Zdaniem przedsiębiorców, można spodziewać się nieznacznego, wolniejszego od prognozowanego we wrześniu br., wzrostu cen sprzedaży produktów oraz nieco większej redukcji zatrudnienia niż przewidywano przed miesiącem.

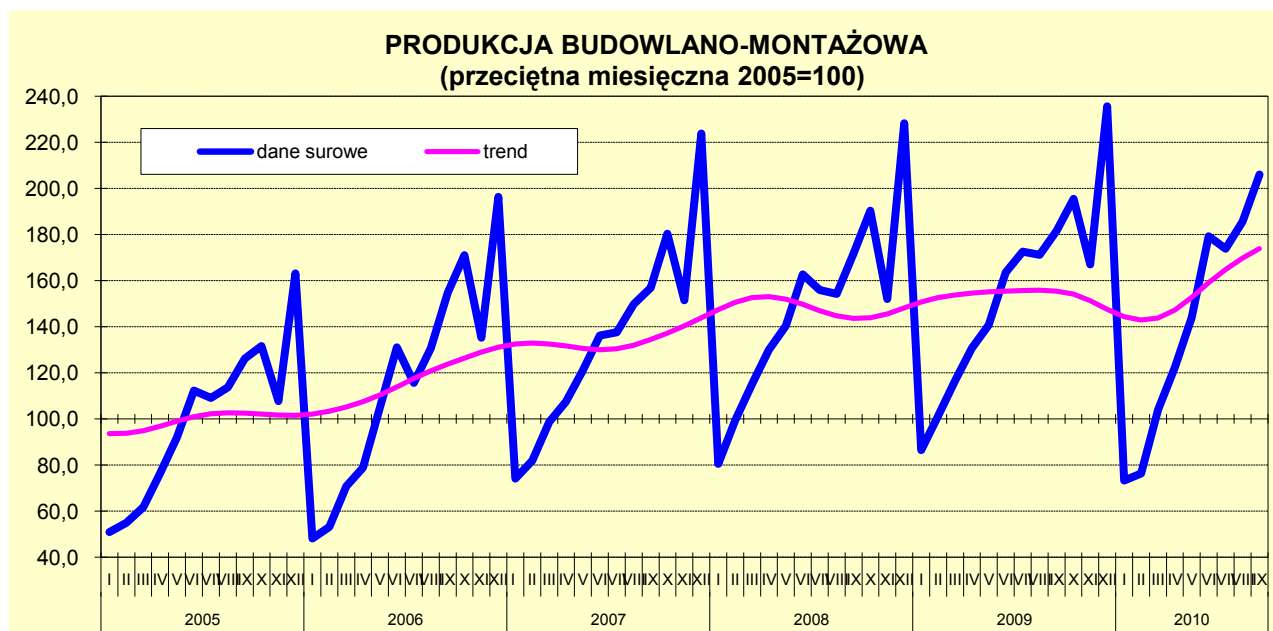
Zapasy wyrobów gotowych w październiku br. nadal kształtują się na poziomie uznawanym przez przedsiębiorców za nieznacznie przekraczający zapotrzebowanie. Zwiększenie nadwyżek zapasów sygnalizują producenci m.in. pozostałej produkcji wyrobów, pozostałego sprzętu transportowego oraz wyrobów farmaceutycznych. Zmniejszenie stanu nadmiernych zapasów wskazywano m.in. w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, oraz wyrobów tekstylnych.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym zgłaszane przez producentów wynosi ok. 76% (przed rokiem niespełna 73%). Najbardziej poprawiło się wykorzystanie mocy w produkcji: metali, maszyn i urządzeń oraz wyrobów z metali.

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w październiku br. najbardziej uciążliwymi pozostają: niedostateczny popyt na rynku krajowym, niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej oraz niedostateczny popyt na rynku zagranicznym, przy czym znaczenie tych barier zmniejszyło się w ujęciu rocznym najbardziej. W największym stopniu w skali roku wzrosło natomiast znaczenie następujących barier: niedobór surowców, materiałów i półfabrykatów, niedobór wykwalifikowanych pracowników oraz brak odpowiedniego parku maszynowego.

Budownictwo

Produkcja budowlano-montażowa⁸ zrealizowana w okresie trzech kwartałów br. na terenie kraju była o 1,5% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,7%), na co głównie wpłynął głęboki spadek w I kwartale. Zmniejszyła się sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym (o 4,0%), zwiększyła się natomiast – o charakterze remontowym (o 4,3%).

We wrześniu br. utrzymał się notowany od maja br. wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku, przy czym tempo wzrostu było wyższe niż w poprzednich miesiącach (13,4%, wobec 8,4% w sierpniu br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja zwiększyła się o 9,0%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2009				2010				2009	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100								struktura w %	
Ogółem	98,7	101,4	104,7	103,7	84,8	93,9	98,5	113,4	100,0	100,0
z tego roboty budowlane o charakterze:										
inwestycyjnym	99,5	99,4	101,9	101,7	79,5	89,0	96,0	116,8	67,4	69,2
remontowym	96,6	106,4	111,6	108,6	98,7	105,8	104,3	106,7	32,6	30,8
Z ogółem działy:										
budowa budynków	93,2	94,8	98,7	98,9	81,4	93,3	97,7	121,4	44,9	45,4
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	105,7	112,4	119,2	116,9	92,6	95,0	97,8	105,4	33,3	33,3
roboty budowlane specjalistyczne	104,6	102,6	98,1	94,7	84,4	94,0	101,5	114,3	21,8	21,3

⁸ W cenach stałych, w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–wrzesień br. obserwowano spadek sprzedaży w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków – o 2,3% (w tym w robotach budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych – o 3,6%) oraz budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 2,2%. Niewielki wzrost produkcji odnotowano natomiast w podmiotach specjalizujących się w robotach budowlanych specjalistycznych – o 1,5%.

Wśród jednostek zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej spadek produkcji w stosunku do analogicznego okresu ub. roku odnotowały przedsiębiorstwa zajmujące się głównie robotami związanymi z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (o 4,3%), a także specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 2,8%), mające największy udział w tym dziale. Wzrost produkcji odnotowano w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,5%).

Spośród przedsiębiorstw zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi w okresie trzech kwartałów br. największy wzrost produkcji w skali roku odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie rozbiórką i przygotowaniem terenu pod budowę (o 48,4%). Wzrost obserwowano również w jednostkach zajmujących się pozostałymi specjalistycznymi robotami budowlanymi (o 2,3%). Obniżyła się produkcja w podmiotach wykonujących roboty budowlane wykończeniowe (o 11,3%) oraz w jednostkach zajmujących się głównie wykonywaniem instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (o 4,8%).

W okresie trzech kwartałów br. w strukturze produkcji budowlano-montażowej ogółem niższy niż przed rokiem był udział budynków mieszkalnych. Zwiększył się natomiast udział budynków niemieszkalnych oraz – w niewielkim stopniu – obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

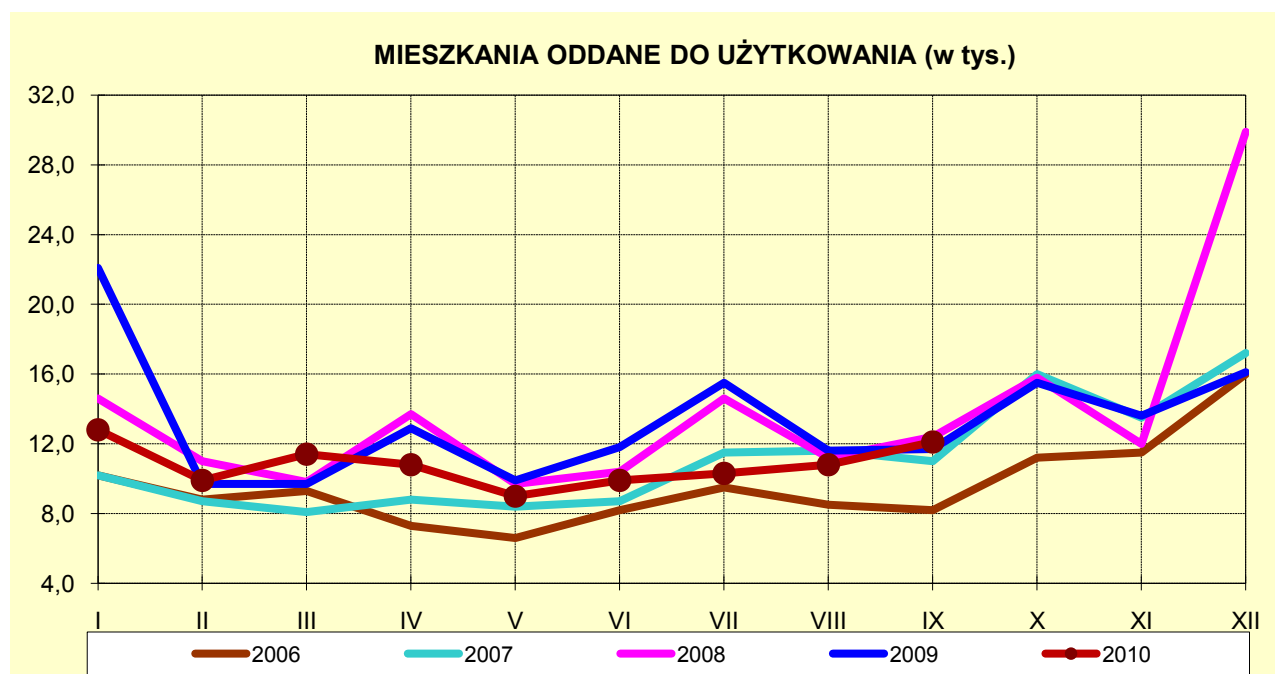
Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych przedstawia się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura (w %)	
	I–IX 2009	I–IX 2010
OGÓŁEM	100,0	100,0
Budynki razem	43,7	43,2
budynki mieszkalne	15,5	13,8
w tym:		
mieszkalne jednorodzinne	1,7	1,6
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	12,2	10,9
budynki niemieszkalne	28,2	29,4
w tym:		
biurowe	3,3	3,3
handlowo-usługowe	6,7	6,8
przemysłowe i magazynowe	9,7	8,3
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	5,5	8,0
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	56,3	56,8
w tym:		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	23,7	23,9
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	3,1	3,1
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	3,6	3,6
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	4,9	4,8
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	11,3	10,7
oczyszczalnie wód i ścieków	2,3	2,2
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	4,9	5,0
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane	1,8	2,2

W październiku br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie kształtuje się na poziomie ujemnym, gorszym niż we wrześniu br. Po raz pierwszy od wielu miesięcy odnotowano negatywne oceny bieżącego i prognozowanego portfela zamówień krajowych. Mniej optymistyczne niż w poprzednich miesiącach są oceny bieżącej produkcji budowlano-montażowej. Przewidywania w tym zakresie są negatywne, znacznie gorsze wobec pozytywnych przed miesiącem. Oceny bieżącej sytuacji finansowej są pesymistyczne i utrzymują się na poziomie zbliżonym do notowanego we wrześniu br. Nadal negatywne, dużo słabsze niż w poprzednim miesiącu, są także prognozy dotyczące sytuacji finansowej. Zwiększyła się nieznacznie skala przewidywanego spadku cen realizacji robót budowlano-montażowych. Przedsiębiorcy planują znacznie większą niż przed miesiącem redukcję zatrudnienia. W październiku br. jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej przedsiębiorcy wskazują konkurencję na rynku, koszty zatrudnienia, a także niedostateczny popyt. Uciążliwość wszystkich barier nie zmieniła się znacząco w stosunku do sygnalizowanej przed miesiącem.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁹, w okresie trzech kwartałów br. **oddano do użytkowania** 97,0 tys. mieszkań, tj. o 15,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 6,8%). Znaczny spadek odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 28,6% do 38,6 tys. mieszkań) oraz spółdzielczym (o 25,5% do 4,0 tys. mieszkań). Zmniejszenie liczby mieszkań obserwowano także w budownictwie indywidualnym (o 1,4% do 49,9 tys. mieszkań), komunalnym (z 2,3 tys. do 2,1 tys.) oraz zakładowym (z 453 do 185). Wzrost liczby przekazanych mieszkań odnotowano w budownictwie społecznym czynszowym (z 2,2 tys. przed rokiem do 2,3 tys. mieszkań).

W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania znacznie zmniejszył się udział m.in. budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (o 7,3 pkt proc. do 39,7%), zwiększył się natomiast udział m.in. budownictwa indywidualnego (o 7,4 pkt proc. do 51,4%).

W okresie styczeń–wrzesień br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w dwunastu województwach odnotowano spadek liczby mieszkań przekazanych do użytkowania (największy w województwie małopolskim – o 31,5%). W pozostałych czterech województwach odnotowano wzrost liczby mieszkań przekazanych do użytkowania, największy w województwie opolskim – o 48,9%.

⁹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

We wrześniu br., po pięciu miesiącach spadku, przekazano do użytkowania więcej mieszkań niż przed rokiem (12,1 tys. mieszkań, tj. wzrost o 4,1%). Znaczny wzrost obserwowano w budownictwie indywidualnym oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – po 9,6% (odpowiednio do 5,8 tys. oraz 5,3 tys. mieszkań). Zmniejszyła się natomiast w ujęciu rocznym liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie spółdzielczym (z 772 przed rokiem do 722), komunalnym (z 476 do 293) oraz zakładowym (z 52 do 1 mieszkania). W budownictwie społecznym czynszowym we wrześniu br. nie przekazano do użytkowania żadnego mieszkania (przed rokiem 217).

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa	I–IX 2009				I–IX 2010			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I–IX 2008=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I–IX 2009=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	114841	100,0	106,8	99,3	97039	100,0	84,5	107,0
indywidualne	50572	44,0	98,1	144,9	49887	51,4	98,6	147,6
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	53986	47,0	118,6	65,6	38567	39,7	71,4	66,7
spółdzielcze	5352	4,7	84,6	57,3	3985	4,1	74,5	59,4
społeczne czynszowe	2195	1,9	104,4	49,8	2293	2,4	104,5	50,1
komunalne	2283	2,0	133,7	43,4	2122	2,2	92,9	37,9
zakładowe	453	0,4	174,9	57,6	185	0,2	40,8	68,1

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie trzech kwartałów br. wyniosła 107,0 m² i była o 7,7 m² większa niż w analogicznym okresie ub. roku. Zwiększenie przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania odnotowano we wszystkich formach budownictwa, z wyjątkiem komunalnego.

W okresie styczeń–wrzesień br. obserwowano spadek w ujęciu rocznym liczby mieszkań, na które **wydano pozwolenia** (o 4,5%, tj. do 132,3 tys.). Znacząco zwiększyła się natomiast liczba **mieszkań rozpoczętych** (o 16,2%, tj. do 127,7 tys.). We wrześniu br. odnotowano wzrost liczby mieszkań, na które wydano pozwolenia (o 2,4%, tj. do 17,2 tys.) oraz spadek liczby **mieszkań rozpoczętych** (o 1,7%, tj. do 15,1 tys.).

Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-IX 2010					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2009=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	I-IX 2009=100
Ogółem	132276	100,0	95,5	127717	100,0	116,2
indywidualne	77937	58,9	97,4	73124	57,3	98,9
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	48891	37,0	99,3	47990	37,6	160,6
spółdzielcze	2679	2,0	83,4	3276	2,5	101,1
społeczne czynszowe	470	0,3	15,9	1810	1,4	234,2
komunalne	2190	1,7	81,3	1440	1,1	73,0
zakładowe	109	0,1	23,4	77	0,1	77,8

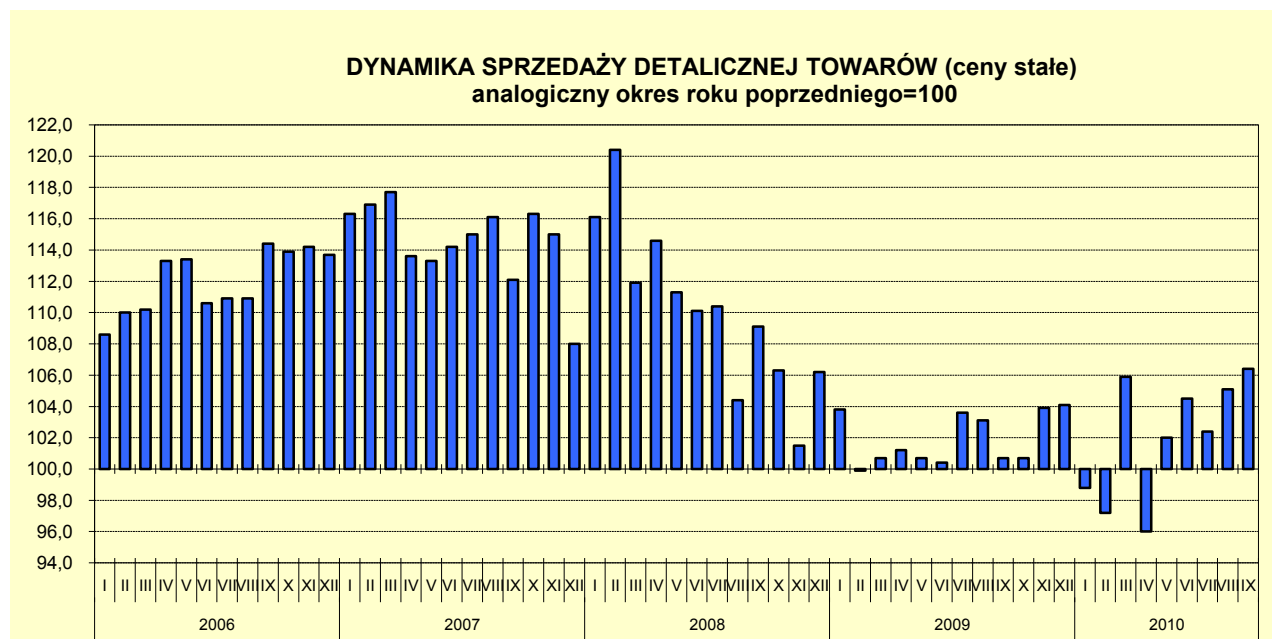
Wrzesień br. był szóstym z kolei miesiącem, w którym odnotowano wzrost w skali roku liczby mieszkań **w budowie** – o 2,7%, tj. do 701,0 tys. mieszkań.

Rynek wewnętrzny

W okresie styczeń–wrzesień br. **sprzedaż detaliczna**¹⁰ przewyższyła poziom notowany przed rokiem o 1,5%, tj. rosła nieco wolniej niż w okresie trzech kwartałów ub. roku. Po znaczącym osłabieniu dynamiki w I kwartale br., w kolejnych okresach obserwowano zwiększenie tempa wzrostu – do 2,9% w III kwartale br.

Wśród grup o dużym udziale w sprzedaży detalicznej, po spadku w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, wzrost w skali roku notowano w sprzedaży „paliw stałych, ciekłych i gazowych” (o 4,2%) oraz „pojazdów samochodowych, motocykli, części” (o 2,5%). W grupie o największym udziale w ogólnej wartości sprzedaży, tj. „żywność, napoje i wyroby tytoniowe”, po wysokim wzroście przed rokiem, odnotowano spadek – o 3,6%.

¹⁰ W cenach stałych zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób).

We wrześniu br. sprzedaż detaliczna rosła szybciej niż w poprzednich miesiącach br. – zwiększyła się o 6,4% w skali roku (wobec 5,1% w sierpniu br.). Wzrost notowano w większości grup, w tym m.in. w sprzedaży „pojazdów samochodowych, motocykli, części” (o 23,0%). Spadek w grupie „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” był wolniejszy niż w dwóch poprzednich miesiącach i wyniósł 0,8%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009				2010					2009	
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	IX	I-IX	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
O g ó ł e m^a	101,0	101,0	103,6	104,7	100,3	101,1	102,9	101,5	106,4	100,0	100,0
w tym:											
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	87,8	87,8	102,9	104,3	90,7	103,0	114,0	102,5	123,0	9,2	9,3
paliwa stałe, ciekłe i gazowe	89,4	91,2	92,4	101,5	106,3	106,4	100,6	104,2	106,6	18,5	17,1
żywność, napoje i wyroby tytoniowe	105,0	103,7	107,8	103,0	96,0	96,4	96,8	96,4	99,2	28,1	29,3
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	119,3	125,4	118,9	112,0	114,4	111,1	112,9	112,7	113,8	7,9	7,3
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	113,6	114,2	117,0	112,4	114,0	113,7	118,0	115,3	116,3	4,5	4,0
włókno, odzież, obuwie	122,2	128,0	116,2	122,5	116,8	109,2	122,7	116,2	128,9	4,7	4,4
meble, rtv, agd	103,4	107,3	95,2	92,4	110,4	120,6	135,5	122,5	134,2	6,8	5,8
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	107,5	103,1	96,6	99,7	86,7	80,6	81,2	82,5	84,9	6,0	7,4
pozostałe	99,0	96,6	108,5	110,0	94,4	92,8	93,8	93,7	95,7	13,6	15,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa¹¹ w przedsiębiorstwach handlowych w okresie styczeń–wrzesień br. była o 10,0% wyższa niż przed rokiem, a w przedsiębiorstwach hurtowych – większa o 7,2%. Wzrost sprzedaży, chociaż wolniejszy niż przed rokiem, notowano w grupie „wyroby tytoniowe” (6,4%), „kosmetyki i wyroby farmaceutyczne” (4,8%) oraz „żywność” (3,7%). Po głębokim spadku w okresie trzech kwartałów ub. roku, znaczne zwiększenie obserwowano w grupie „półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom” (o 9,7%).

We wrześniu br. utrzymał się, obserwowany od maja br., wysoki wzrost sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach handlowych, który wyniósł 14,8% w skali roku, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – 11,2%.

W październiku br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w przedsiębiorstwach handlu detalicznego oceniany jest pozytywnie, podobnie jak we wrześniu. W podziale na klasy wielkości przedsiębiorstw oceny jednostek dużych i średnich są optymistyczne, natomiast podmiotów małych (w tym mikro) nadal negatywne. W większości badanych branż utrzymuje się dodatni wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury, w tym największy optymizm wykazują podmioty z grupy „artykuły gospodarstwa domowego ogółem” oraz „żywność”. Korzystniejsze niż w poprzednich miesiącach są prognozy ogółu jednostek dotyczące ogólnej sytuacji gospodarczej. Nadal pozytywne są również przewidywania dotyczące popytu na towary oraz sprzedaży. Prognozy sytuacji finansowej są negatywne dla ogółu jednostek, na co wpływają niekorzystne wskazania przedsiębiorstw małych (w tym mikro). Przewidywania dużych i średnich jednostek w tym zakresie są korzystne.

Spośród barier utrudniających działalność ankietowanych firm w porównaniu z sytuacją sprzed roku najbardziej zmniejszyła się dotkliwość konkurencji na rynku oraz kosztów zatrudnienia, które jednak nadal są uznawane przez przedsiębiorstwa handlowe za najbardziej uciążliwe.

¹¹ W cenach bieżących w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób).

Transport

W okresie trzech kwartałów br. **sprzedaż usług**¹² w jednostkach transportu ogółem¹³ zwiększyła się o 5,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem wzrost sprzedaży odnotowano w transporcie samochodowym (o 10,5%) oraz w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 10,0%). Największy spadek sprzedaży usług obserwowano w transporcie rurociągowym (o 15,4%) oraz kolejowym (o 4,2%). We wrześniu br. sprzedaż usług w jednostkach transportu ogółem była o 8,2% wyższa niż przed rokiem.

Przewozy ładunków ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 296,5 mln ton, tj. o 9,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost przewozów obserwowano we wszystkich rodzajach transportu, z wyjątkiem wodnego śródlądowego i morskiego. We wrześniu br. przewieziono 36,1 mln ton ładunków, tj. o 6,3% więcej niż przed rokiem.

Transportem kolejowym przewieziono w okresie trzech kwartałów br. 155,0 mln ton ładunków, tj. o 11,0% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów wystąpił w większości grup ładunków. Średniodobowe przewozy ładunków były o 5,9% większe niż przed rokiem. W komunikacji międzynarodowej przewozy ładunków zwiększyły się o ok. 36% (w tym przewozy ładunków tranzytowych o ok. 71%, eksportowanych o ok. 50% i importowanych o ok. 23%), natomiast w komunikacji wewnętrznej – o ok. 2%. We wrześniu br. transportem kolejowym przewieziono 19,2 mln ton ładunków, tj. o 3,5% więcej niż przed rokiem.

Transportem samochodowym zarobkowym od początku roku przewieziono 94,1 mln ton ładunków, tj. o 12,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. przewieziono 11,5 mln ton ładunków (o 11,8% więcej niż przed rokiem). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zwiększył się o 5,6% w stosunku do grudnia ub. roku.

Transportem rurociągowym w okresie trzech kwartałów br. przetłoczono 37,9 mln ton ropy i produktów naftowych (o 1,1% więcej niż przed rokiem). We wrześniu br. przetłoczono 4,5 mln ton ropy i tych produktów (o 21,1% więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku).

¹² Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

¹³ W jednostkach transportu o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przewozy ładunków **żeglugą śródlądową** w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosły 3,9 mln ton, tj. o 2,3% mniej niż przed rokiem. We wrześniu br. przewieziono 0,4 mln ton ładunków (spadek o 39,3% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku).

Przewozy ładunków **transportem morskim** od początku roku wyniosły 5,6 mln ton ładunków (o 14,8% mniej niż przed rokiem). We wrześniu br. żeglugą morską przewieziono 0,6 mln ton ładunków (spadek o 29,9% w stosunku do września ub. roku).

W portach morskich w okresie trzech kwartałów br. przeładowano 44,0 mln ton ładunków (wzrost o 34,2% w ujęciu rocznym). Zwiększyły się przeładunki we wszystkich grupach, w tym ładunki masowe ciekłe – o 40,9% (głównie z powodu wzrostu przeładunku ropy naftowej – o 47,1%), a ładunki masowe suche – o 30,0%. Spośród ładunków masowych suchych zwiększyły się m.in. przeładunki węgla i koksu (o 61,5%). Wzrosły także przeładunki kontenerów – o 52,7%, ładunków tocznych – o 24,0%, pozostałych ładunków drobnicowych – o 18,4%. Zwiększyły się przeładunki w portach: Police (o 151,6%), Świnoujście (o 62,4%), Gdańsk (o 40,8%), Szczecin (o 19,5%) oraz Gdynia (o 7,4%). We wrześniu br. przeładowano w portach 5,2 mln ton ładunków, tj. o 33,4% więcej niż przed rokiem. Szczególnie wysoki wzrost odnotowano w przeładunkach masowych ciekłych – o 76,9% (w tym ropy naftowej, stanowiącej ponad jedną czwartą przeładunków w portach morskich ogółem – o 107,0%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **środkami komunikacji publicznej** przewieziono 590,5 mln pasażerów, tj. o 11,3% mniej niż przed rokiem. Transportem samochodowym przewieziono 388,7 mln pasażerów (spadek o 13,4%), transportem kolejowym – 196,1 mln (spadek o 7,8%). Transportem lotniczym przewieziono 5,0 mln pasażerów (wzrost o 47,3%).

W październiku br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest nadal negatywny, podobnie jak w poprzednim miesiącu. Mniej pesymistycznie niż we wrześniu br. oceniana jest sytuacja finansowa. Po raz pierwszy od wielu miesięcy przedsiębiorcy optymistycznie postrzegają bieżący popyt i sprzedaż. Przewidywania w tym zakresie są mniej optymistyczne od formułowanych we wrześniu. Przedsiębiorcy przewidują pogorszenie sytuacji finansowej w stosunku do korzystnych prognoz z poprzedniego miesiąca. W najbliższych miesiącach spodziewany jest wolniejszy wzrost cen usług transportowych. Skala planowanych zwolnień pracowników może być zbliżona do prognozowanej we wrześniu br.

Łączność

W okresie trzech kwartałów br. **sprzedaż usług łączności ogółem**¹⁴ (obejmująca wpływy za usługi pocztowe oraz telekomunikacyjne) była o ponad 3% wyższa niż przed rokiem. Wzrosła sprzedaż usług telekomunikacyjnych (o ok. 4%), przy niewielkim spadku sprzedaży usług pocztowych i kurierskich (o 0,2%).

W końcu września br. liczba abonentów i użytkowników (usługi z przedpłatą) **telefonii ruchomej (komórkowej)** wyniosła 46,4 mln (w tym ok. 51% to użytkownicy) i była o 4,1% większa niż przed rokiem oraz o 3,1% większa niż w końcu ub. roku. Na 100 mieszkańców przypadało 121,5 abonentów i użytkowników (wobec 116,8 przed rokiem oraz 117,9 w końcu ub. roku). W okresie trzech kwartałów przybyło ok. 1,4 mln abonentów i użytkowników (wobec 477 tys. przed rokiem).

W sieci publicznej **telefonii przewodowej** utrzymał się, zapoczątkowany w 2005 r., spadek liczby telefonicznych łączy głównych¹⁵, która w końcu września br. wyniosła ok. 7,9 mln i była o ok. 7% mniejsza niż w końcu ub. roku. Na 100 mieszkańców przypadało ok. 20,7 łączy (w końcu ub. roku – 22,2). Liczba łączy w dostęпах ISDN¹⁶ w końcu września ukształtowała się na poziomie 1,0 mln (w tym ponad 91% – w miastach) i była o ponad 6% mniejsza niż w końcu ub. roku.

¹⁴ W cenach stałych, w jednostkach łączności o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

¹⁵ Standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁶ ISDN – telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci do transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹⁸ było w sierpniu br. ujemne i wyniosło minus 1129 mln EUR, tj. pogłębiło się w stosunku do notowanego przed rokiem o 878 mln EUR. W głównej mierze było to rezultatem pogorszenia **salda dochodów** (do minus 1081 mln EUR) oraz **salda obrotów towarowych**, które w wyniku większego wzrostu importu niż eksportu (odpowiednio o 25,9% i 23,1%) pogłębiło się w stosunku do ub. roku i wyniosło minus 786 mln EUR (wobec minus 448 mln EUR w sierpniu ub. roku). **Saldo usług** wyniosło 273 mln EUR (wobec 305 mln EUR przed rokiem), na jego wartość w największym stopniu wpłynęło dodatnie saldo usług transportowych – 175 mln EUR. Przychody z tytułu eksportu usług wyniosły 2124 mln EUR (wzrost o 10,9%), a rozchody z tytułu importu usług wzrosły do 1851 mln EUR (o 14,9%). Ujemne **saldo dochodów** pogłębiło się w porównaniu z sierpniem ub. roku o 275 mln EUR i wyniosło minus 1081 mln EUR. Było to w większości rezultatem wzrostu rozchodów (o 35,9%) do 1816 mln EUR, o czym w głównej mierze zadecydowały uzyskane przez zagranicznych inwestorów bezpośrednich dochody z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach w wysokości 1114 mln EUR. **Saldo transferów bieżących** w sierpniu br. było dodatnie i wyniosło 465 mln EUR (wobec dodatniego salda w wysokości 698 mln EUR w sierpniu ub. roku). Przychody ukształtowały się na poziomie 828 mln EUR (spadek o 26,7%), a rozchody 363 mln EUR (spadek o 15,9%).

Rachunek kapitałowy bilansu płatniczego zamknął się dodatnim saldem w wysokości 76 mln EUR (wobec dodatniego salda – 67 mln EUR w sierpniu ub. roku).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w sierpniu br. wyniosło 2556 mln EUR (wobec 3400 mln EUR w sierpniu ub. roku). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie 1932 mln EUR, w tym wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce wyniosła 582 mln EUR. Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą wyniosły 328 mln EUR. Na wielkość **salda rachunku finansowego** wpływały również inwestycje portfelowe: aktywa wyniosły 42 mln EUR, a pasywa – 2922 mln EUR oraz pozostałe inwestycje: aktywa wyniosły 91 mln EUR, a pasywa – minus 1572 mln EUR. Saldo pochodnych instrumentów finansowych wyniosło 163 mln EUR.

Wartość **aktywów rezerwowych** w sierpniu br. wzrosła o 1997 mln EUR, a stan oficjalnych aktywów rezerwowych na koniec sierpnia br. wyniósł 73422 mln EUR.

¹⁸ Opracowano na podstawie materiałów NBP.

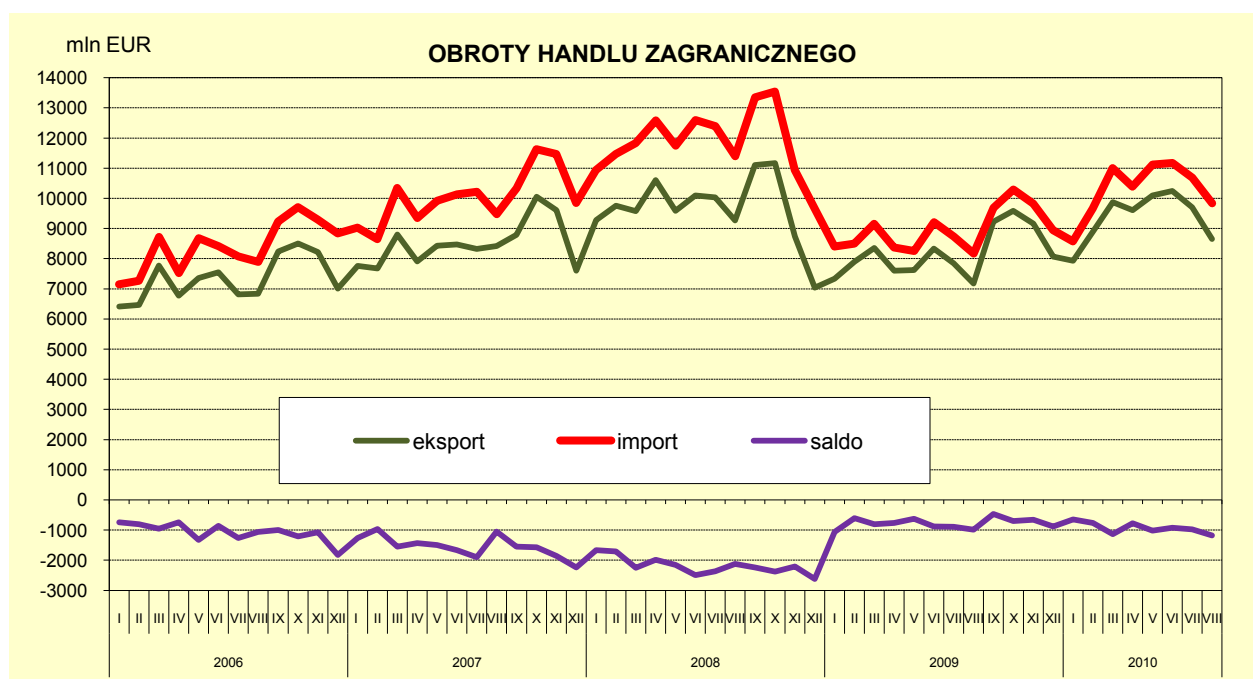
Bilans płatniczy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VIII 2009	VIII 2010	IX 2009–VIII 2010 ^a
	w mln EUR		
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-251	-1129	-8767
Saldo obrotów towarowych	-448	-786	-3705
Eksport	7804	9603	115537
Import	8252	10389	119242
Saldo usług	305	273	2976
Przychody	1916	2124	22578
Rozchody	1611	1851	19602
Saldo dochodów	-806	-1081	-12954
Przychody	530	735	5452
Rozchody	1336	1816	18406
Saldo transferów bieżących	698	465	4916
Przychody	1130	828	10278
Rozchody	432	363	5362
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY	67	76	5180
Przychody	88	95	5424
Rozchody	21	19	244
C. RACHUNEK FINANSOWY	3400	2556	34283
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-183	328	-1380
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	1537	582	9091
Inwestycje portfelowe – aktywa	-140	42	-678
Udziałowe papiery wartościowe	-154	73	-605
Dłużne papiery wartościowe	14	-31	-73
Inwestycje portfelowe – pasywa	403	2922	21331
Udziałowe papiery wartościowe	389	175	3683
Dłużne papiery wartościowe	14	2747	17648
Pozostałe inwestycje – aktywa	-1102	91	173
NBP	-68	0	-245
Sektor rządowy	-8	-8	-219
Monetarne Instytucje Finansowe	-850	35	1301
Pozostałe sektory	-176	64	-664
Pozostałe inwestycje – pasywa	3011	-1572	5779
NBP	740	135	2585
Sektor rządowy	1530	-7	981
Monetarne Instytucje Finansowe	683	-1563	645
Pozostałe sektory	58	-137	1568
Pochodne instrumenty finansowe	-126	163	-33
D. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	-603	-1079	-15634
Razem A–D	2613	424	15062
E. OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE	-2613	-424	-15062

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–sierpień br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, wartość obrotów towarowych z zagranicą wzrosła – w większym stopniu wyrażonych w euro i dolarach USA niż w złotych. Odnotowano wzrost wymiany ze wszystkimi grupami krajów, w tym szczególnie wysoki import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (głównie z Rosji) oraz eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Pomimo utrzymującej się od roku wyższej dynamiki eksportu niż importu, saldo obrotów ogółem było ujemne i pogorszyło się w ujęciu rocznym. W imporcie ogółem obniżył się udział importu towarów konsumpcyjnych i dóbr inwestycyjnych, a wzrósł – towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był wyższy niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku o 10,2% i wyniósł 301470,3 mln zł, natomiast import wzrósł o 9,5% do 331291,8 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 29821,5 mln zł (przed rokiem minus 28890,4 mln zł). Obroty liczone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 20,6% do 75007,4 mln EUR, a po stronie importu – o 19,8% do 82428,2 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 7420,8 mln EUR (w okresie styczeń–sierpień ub. roku minus 6609,0 mln EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 99262,5 mln USD i był wyższy o 18,6%, a import – 109075,5 mln USD, tj. o 17,7% więcej niż przed rokiem. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 9813,0 mln USD (w ub. roku minus 8952,9 mln USD).

Eksport w cenach stałych w okresie styczeń–lipiec br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 13,5%, a import – o 11,8%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 13,1%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 14,7%, a z krajami rozwijającymi się – o 14,1%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE wzrósł o 10,7%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 10,3%, a z krajów rozwijających się o 17,7%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i importowanych ogółem w okresie styczeń–lipiec br. były niższe niż przed rokiem. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na niekorzystnym poziomie 99,2 wobec 103,9 w okresie styczeń–lipiec ub. roku, na co wpływały przede wszystkim relacje cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

W efekcie większego spadku cen towarów importowanych (o 6,1%) niż eksportowanych (o 4,1%) wskaźnik terms of trade w obrotach towarowych z krajami UE pogorszył się i wyniósł 102,1 wobec 102,9 w okresie styczeń–lipiec ub. roku.

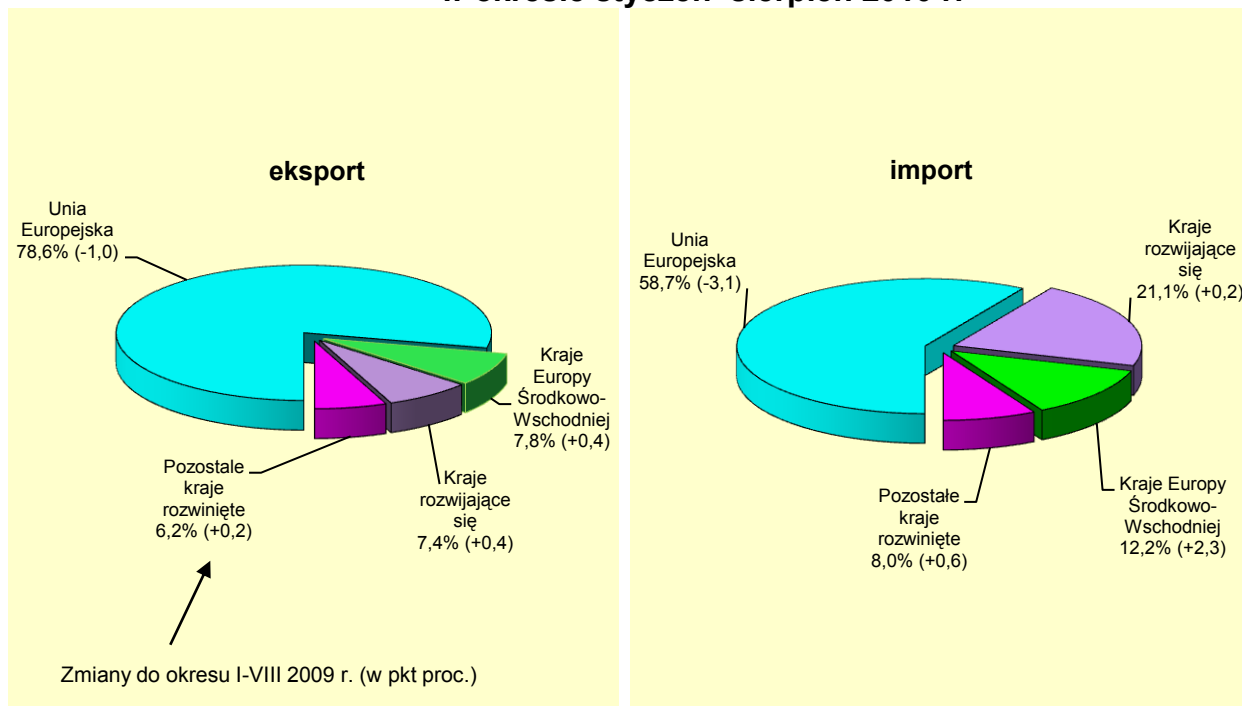
W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade kształtował się na niekorzystnym poziomie 79,7 wobec 138,8 przed rokiem, co spowodowane było wysokim wzrostem cen towarów importowanych (o 22,1%), przy spadku cen towarów eksportowanych (o 2,7%). Na pogorszenie uwarunkowań cenowych decydujący wpływ miał znaczny wzrost cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (głównie z Rosji) – o 36,4%.

W obrotach z krajami rozwijającymi się, w wyniku wzrostu cen towarów eksportowanych (o 1,0%), przy spadku cen towarów importowanych (o 7,4%), odnotowano poprawę wskaźnika terms of trade z 90,0 przed rokiem do 109,1.

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2010						2009	2010
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I–VIII 2009=100			I–VIII	
				zł	EUR	USD	struktura w %	
EKSPORT	301470,3	75007,4	99262,5	110,2	120,6	118,6	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	255647,1	63638,8	84363,2	109,2	119,6	117,8	85,6	84,8
w tym Unia Europejska....	236952,3	58990,7	78253,2	108,8	119,1	117,5	79,6	78,6
w tym strefa euro.....	166562,8	41471,4	55030,2	107,9	118,1	116,6	56,4	55,3
Kraje rozwijające się.....	22178,8	5503,2	7223,0	115,4	126,6	122,7	7,0	7,4
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	23644,4	5865,4	7676,3	116,0	127,2	123,2	7,4	7,8
IMPORT	331291,8	82428,2	109075,5	109,5	119,8	117,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	220965,7	54998,7	72847,7	105,6	115,6	113,8	69,2	66,7
w tym Unia Europejska....	194485,8	48415,5	64157,7	104,1	113,9	112,3	61,8	58,7
w tym strefa euro.....	151918,3	37816,9	50115,4	102,8	112,6	110,9	48,9	45,9
Kraje rozwijające się.....	70061,4	17413,9	22973,9	110,7	121,2	118,3	20,9	21,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	40264,7	10015,6	13253,9	134,7	146,7	143,5	9,9	12,2
SALDO	-29821,5	-7420,8	-9813,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte.....	34681,4	8640,1	11515,5	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska....	42466,5	10575,2	14095,5	x	x	x	x	x
w tym strefa euro.....	14644,5	3654,5	4914,8	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się.....	-47882,6	-11910,7	-15750,9	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	-16620,3	-4150,2	-5577,6	x	x	x	x	x

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–sierpień 2010 r.

W strukturze geograficznej, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, w obrotach ogółem obniżył się udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), przy jednoczesnym wzroście udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się.

Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, o 8,8% do 236952,3 mln zł, a import o 4,1% do 194485,8 mln zł. Dodatkowo saldo ukształtowało się na poziomie 42466,5 mln zł wobec 30843,5 mln zł przed rokiem. Obroty wyrażone w euro wzrosły o 19,1% w eksporcie (do 58990,7 mln EUR), a w imporcie – o 13,9% (do 48415,5 mln EUR). Dodatkowo saldo osiągnęło poziom 10575,2 mln EUR wobec 7044,3 mln EUR w okresie styczeń–sierpień ub. roku. Eksport i import w dolarach USA były wyższe odpowiednio o 17,5% i o 12,3%, a dodatkowo saldo wyniosło 14095,5 mln USD wobec 9461,9 mln USD przed rokiem. Eksport do krajów UE stanowił 78,6% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 58,7% wartości importu ogółem wobec odpowiednio 79,6% i 61,8% w okresie styczeń–sierpień ub. roku.

Od początku br. obserwowano spadek obrotów (w skali roku) z **Włochami**. Po ośmiu miesiącach br. kraj ten zajmuje czwarte miejsce wśród polskich partnerów handlowych w eksporcie, wobec drugiego miejsca przed rokiem. W okresie styczeń–sierpień br. eksport zmniejszył się o 3,5% (głównie samochodów osobowych), a import o 11,7% (m.in. urządzeń grzewczych i chłodniczych oraz ich części).

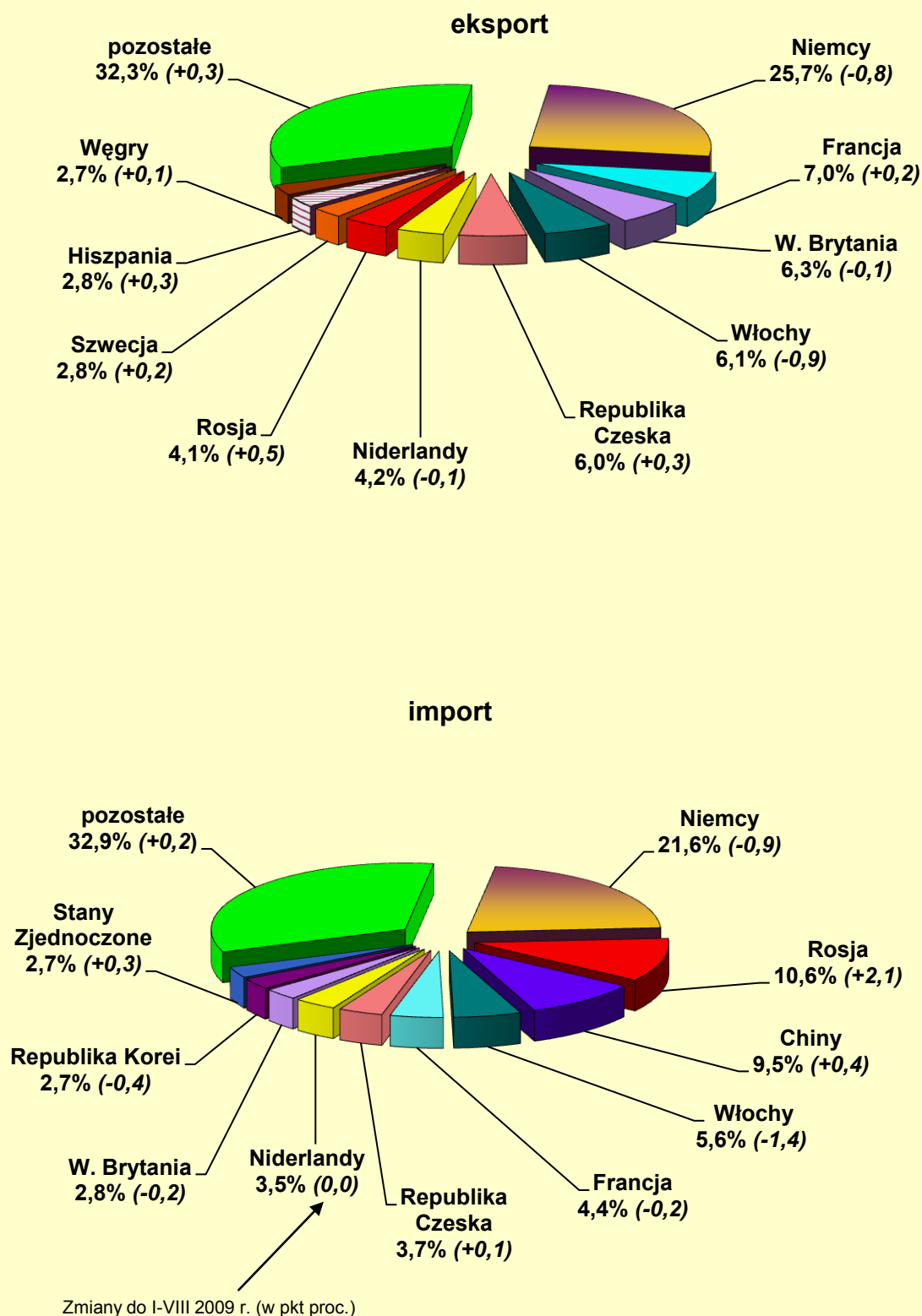
Wartość obrotów z **Niemcami** wyniosła w eksporcie 77509,4 mln zł, tj. o 7,1% więcej niż w okresie styczeń–sierpień ub. roku, a w imporcie – 71568,3 mln zł, tj. o 5,0% więcej. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 5941,1 mln zł (przed rokiem 4191,6 mln zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro zwiększyły się o 17,2% w eksporcie oraz o 14,9% w imporcie, a dodatnie saldo wyniosło 1475,5 mln EUR (w okresie styczeń–sierpień ub. roku 955,3 mln EUR). Udział Niemiec obniżył się w eksporcie ogółem z 26,5% do 25,7%, a w imporcie ogółem z 22,5% do 21,6%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. znaczny wzrost eksportu miedzi oraz duży spadek eksportu samochodów osobowych. Zwiększył się import m.in. pozostałych tworzyw sztucznych w formach podstawowych, papieru i tektury, spalinowych silników tłokowych i ich części oraz części i akcesoriów samochodowych, natomiast obniżył się – m.in. przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z materiałów bitumicznych.

Wśród najważniejszych partnerów handlowych Polski, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały: w eksporcie – Francja (7,0%), W. Brytania (6,3%), Włochy (6,1%), Republika Czeska (6,0%), Niemcy (4,2%), Rosja (4,1%), Szwecja i Hiszpania (po 2,8%), Węgry (2,7%), a w imporcie – Rosja (10,6%), Chiny (9,5%), Włochy (5,6%), Francja (4,4%), Republika Czeska (3,7%), Niemcy (3,5%), W. Brytania (2,8%), Republika Korei oraz Stany Zjednoczone (po 2,7%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, zwiększyły się w eksporcie o 16,0% – do poziomu 23644,4 mln zł, a w imporcie o 34,7% – do 40264,7 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 16620,3 mln zł wobec ujemnego salda 9513,9 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 5865,4 mln EUR, a w imporcie – 10015,6 mln EUR i były wyższe odpowiednio o 27,2% i o 46,7%, natomiast ujemne saldo wyniosło 4150,2 mln EUR (wobec minus 2217,5 mln EUR po ośmiu miesiącach ub. roku). Eksport i import w dolarach USA były wyższe odpowiednio o 23,2% i o 43,5%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 5577,6 mln USD wobec minus 3008,0 mln USD przed rokiem. Udział eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zwiększył się z 7,4% w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 7,8%, a importu – wzrósł z 9,9% do 12,2% (głównie dostawy ropy naftowej z Rosji).

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW
HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń-sierpień 2010 r.**

Rosja zajmowała, podobnie jak przed rokiem, siódme miejsce wśród naszych partnerów handlowych w eksporcie ogółem, natomiast w imporcie przesunęła się z trzeciego miejsca na drugie. Eksport do Rosji zwiększył się, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, o 23,8% i wyniósł 12304,9 mln zł, natomiast import wzrósł o 35,9% do poziomu 35035,9 mln zł. Ujemne saldo obrotów pogłębiło się i wyniosło 22731,0 mln zł (wobec minus 15833,2 mln zł przed rokiem). Obroty z Rosją wyrażone w euro zwiększyły się o 35,7% w eksporcie i o 47,9% w imporcie, a ujemne saldo wyniosło 5665,7 mln EUR (minus 3643,2 mln EUR przed rokiem). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA zwiększyła się w eksporcie o 31,5%, a w imporcie o 45,1%. Ujemne saldo osiągnęło poziom 7557,3 mln USD (przed rokiem minus 4923,9 mln USD). Udział Rosji w eksporcie ogółem wzrósł z 3,6% w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 4,1%, a w imporcie – z 8,5% do 10,6%.

W handlu z Rosją wg grup SITC zwiększyła się wartość eksportu m.in. sprzętu telekomunikacyjnego, części i akcesoriów samochodowych oraz leków, a obniżyła się – m.in. wyrobów z papieru i tektury. W imporcie wzrosła głównie wartość dostaw surowych olejów ropy naftowej, a także m.in. przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych oraz propanu i butanu skroplonego.

Odnotowano wzrost obrotów we wszystkich sekcjach **nomenklatury SITC** (z wyjątkiem olejów, tłuszczów i wosków zwierzęcych i roślinnych), w tym największy – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej eksportu wzrósł udział m.in. towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, a zmniejszył się – m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, różnych wyrobów przemysłowych oraz żywności i zwierząt żywych. W imporcie przede wszystkim zwiększył się udział paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, przy spadku udziału – m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2010		I–VIII 2009	I–VIII 2010
	w mln zł	I–VIII 2009=100	struktura w %	
EKSPORT	301470,3	110,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	27498,3	102,3	9,8	9,1
Napoje i tytoń	4271,5	100,9	1,6	1,4
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	6728,5	130,3	1,9	2,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	11592,3	147,6	2,9	3,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	569,6	99,4	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	25493,1	118,1	7,9	8,5
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	61319,5	116,0	19,3	20,3
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	126068,3	107,1	43,0	41,8
Różne wyroby przemysłowe	37751,5	103,1	13,4	12,5
IMPORT	331291,8	109,5	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	21240,4	100,1	7,0	6,4
Napoje i tytoń	2039,5	111,6	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	10063,9	126,1	2,6	3,0
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	36138,0	133,4	9,0	10,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1010,6	96,5	0,4	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne	48893,0	114,4	14,1	14,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	59256,9	111,8	17,5	17,9
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	111734,0	104,7	35,3	33,7
Różne wyroby przemysłowe	33594,3	103,4	10,7	10,1

Eksport **produktów rolno-spożywczych**, w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku, zwiększył się o 1,9% i wyniósł 33612,5 mln zł (8360,7 mln EUR), natomiast import pozostał na niezmienionym poziomie i wyniósł 26573,0 mln zł (6608,7 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem 7039,5 mln zł (1752,0 mln EUR) wobec 6418,7 mln zł (1454,5 mln EUR) w ub. roku. Udział produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wyniósł 11,1%, a w imporcie ogółem – 8,0% (odpowiednio 12,1% i 8,8% przed rokiem).

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2010							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I–VIII 2009=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I–VIII 2009=100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze	33612,5	8360,7	101,9	100,0	26573,0	6608,7	100,0	100,0
Przetwory spożywcze	15809,1	3934,4	105,2	47,0	11041,4	2745,4	101,4	41,6
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	11022,0	2741,1	108,4	32,8	7096,3	1764,9	99,8	26,7
Produkty pochodzenia roślinnego	6028,2	1497,8	85,2	18,0	7263,5	1807,2	98,4	27,3
Oleje i tłuszcze	753,2	187,4	106,2	2,2	1171,8	291,2	99,4	4,4

Eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł w okresie styczeń–sierpień br. 29310,8 mln zł (7291,4 mln EUR), tj. o 22,7% więcej niż przed rokiem, a import – 62682,2 mln zł (15590,0 mln EUR), tj. o 22,1% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 33371,4 mln zł (minus 8298,6 mln EUR), a przed rokiem minus 27445,8 mln zł (minus 6259,8 mln EUR). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 9,7%, a w imporcie – 18,9% (przed rokiem odpowiednio 8,7% i 17,0%).

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, obniżył się udział importu towarów przeznaczonych na cele konsumpcyjne (z 22,3% do 20,7%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 16,8% do 15,1%), wzrósł natomiast udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 60,9% do 64,2%). Odnotowano wzrost importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie o 15,5% oraz towarów konsumpcyjnych o 1,7%, przy jednoczesnym spadku importu dóbr inwestycyjnych o 1,7%.

Struktura i dynamika rozdysponowania importu i eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2009	I–VIII 2010	
		struktura w %	I–VIII 2009=100
IMPORT	100,0	100,0	109,5
Dobra inwestycyjne	16,8	15,1	98,3
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	83,3	81,0	95,6
środki transportu przemysłowe	16,7	19,0	111,9
Towary konsumpcyjne	22,3	20,7	101,7
w tym:			
towary nietrwałego użytku	28,2	30,7	110,8
towary półtrwałego użytku	20,8	20,7	101,1
Zużycie pośrednie	60,9	64,2	115,5
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone	47,4	46,9	114,2
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	17,0	17,0	115,7
paliwa i smary nieprzetworzone	14,5	16,1	127,8
części i akcesoria środków transportu	11,1	10,4	108,9
EKSPORT	100,0	100,0	110,2
Dobra inwestycyjne	13,2	12,3	102,8
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	62,1	66,8	110,6
środki transportu przemysłowe	37,9	33,2	90,1
Towary konsumpcyjne	39,1	37,1	104,7
w tym:			
towary trwałego użytku	25,6	27,4	112,1
towary nietrwałego użytku	19,7	20,4	108,0
Zużycie pośrednie	47,7	50,6	116,7
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone	49,6	50,5	118,7
części i akcesoria środków transportu	23,1	22,3	112,4
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	14,5	14,1	114,0

Pieniądz

W końcu trzeciego kwartału br. **подаж pieniądza M3**¹⁹ wyniosła 752914,2 mln zł i była o 4,5% wyższa niż w końcu ub. roku oraz o 8,9% wyższa niż przed rokiem.

Komponenty podaży pieniądza (M3) oraz aktywa systemu bankowego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2010		
	IX	XII	IX	zmiana w stosunku do	
				IX 2009	XII 2009
			w mln zł		
Podaż pieniądza (M3)	691267,9	720232,5	752914,2	61646,3	32681,7
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	89665,1	89777,6	91619,0	1953,9	1841,4
depozyty i inne zobowiązania	595848,7	624980,2	652888,8	57040,1	27908,6
pozostałe składniki M3	5754,1	5474,7	8406,4	2652,3	2931,7
Aktywa zagraniczne netto.....	67890,2	68507,9	113947,2	46057,0	45439,3
Aktywa krajowe netto.....	623377,7	651724,7	638967,0	15589,3	-12757,6
Saldo pozostałych pozycji (netto).....	-157703,0	-168842,2	-210559,7	-52856,7	-41717,5

a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu września br. wyniosły 91619,0 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 2,1%, a w skali roku zwiększyły się 2,2%.

W końcu września br. **depozyty i inne zobowiązania**, tj. główna pozycja w strukturze podaży pieniądza (M3), wyniosły 652888,8 mln zł i były wyższe od notowanych na koniec ub. roku o 4,5%. Wzrosły depozyty i inne zobowiązania wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 12,1%, funduszy ubezpieczeń społecznych – o 10,3%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 9,2%, instytucji samorządowych – o 7,4%, gospodarstw domowych – o 5,0% oraz przedsiębiorstw – o 0,7%.

¹⁹ Opracowano na podstawie danych NBP.

W stosunku do końca września ub. roku depozyty i inne zobowiązania wzrosły o 9,6%, w tym depozyty i inne zobowiązania wobec: funduszy ubezpieczeń społecznych – o 15,0%, przedsiębiorstw – o 12,9%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 9,9%, gospodarstw domowych – o 9,7% oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 3,6%. Zmniejszył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec instytucji samorządowych – o 9,9%.

Pozostałe składniki M3 wyniosły w końcu trzeciego kwartału br. 8406,4 mln zł. Wartość tej pozycji wzrosła w stosunku do końca ub. roku o 53,5%, zaś w stosunku do okresu sprzed roku o 46,1%.

Należności, posiadające najwyższy udział w strukturze zasobów pieniądza, we wrześniu br. wyniosły 746752,9 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 5,9%, w tym zwiększył się stan należności od: instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych oraz instytucji samorządowych – po 13,6%, gospodarstw domowych – o 10,1%, przedsiębiorstw – o 0,3%. Zmniejszył się stan należności od funduszy ubezpieczeń społecznych – o 59,8% oraz od niemonetarnych instytucji finansowych o 12,9%.

W stosunku do końca września ub. roku należności wzrosły o 8,6%, w tym od: instytucji samorządowych – o 44,2%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 27,2%, gospodarstw domowych – o 12,4%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 12,1%. Zmniejszył się natomiast stan należności od przedsiębiorstw – o 3,1%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło w końcu września br. 102773,7 mln zł. W porównaniu z końcem ub. roku zadłużenie zmniejszyło się o 11,0%, a w skali roku wzrosło o 10,1%.

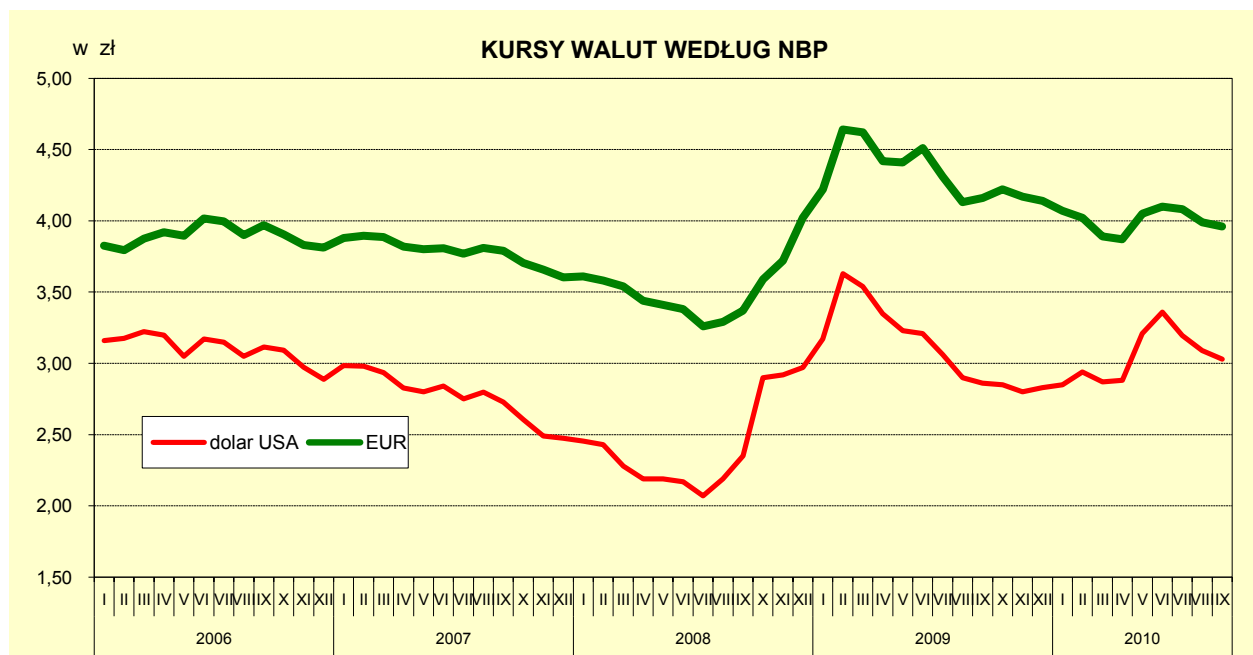
Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu września br. wyniosły 113947,2 mln zł. Ich wartość w stosunku do stanu na koniec ub. roku zwiększyła się o 66,3%, zaś w porównaniu z wrześniem ub. roku o 67,8%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 210559,7 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec roku o 41717,5 mln zł, a w stosunku do września ub. roku – o 52856,7 mln zł.

Obowiązujące od 25 czerwca 2009 r. **podstawowe stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego nie uległy zmianie i wyniosły odpowiednio: stopa redyskontowa weksli – 3,75%, stopa kredytu lombardowego – 5,00%, stopa referencyjna – 3,50%, stopa depozytowa – 2,00%. Na niezmiennym poziomie utrzymała się również wprowadzona od 1 stycznia br. stopa dyskonta weksli (4,00%).

Średni **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w okresie styczeń–wrzesień br. 304,72 zł/100 USD i zmniejszył się względem analogicznego okresu ub. roku

o 5,3%, a w porównaniu ze średnim kursem za ub. rok o 2,2%. Średni miesięczny kurs dolara amerykańskiego w Narodowym Banku Polskim wyniósł we wrześniu br. 303,18 zł/100 USD i wzrósł w stosunku do średniego kursu z grudnia ub. roku o 6,9%, a w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 6,0%.

Średni **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w okresie styczeń–wrzesień br. 400,32 zł/100 EUR i zmniejszył się względem analogicznego okresu ub. roku o 8,6%, a w porównaniu ze średnim kursem za ub. rok o 7,5%. Średni miesięczny kurs euro w Narodowym Banku Polskim wyniósł we wrześniu br. 395,58 zł/100 EUR i zmniejszył się w stosunku do kursu z grudnia ub. roku o 4,5%, a w stosunku do analogicznego miesiąca sprzed roku o 5,0%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–wrzesień br. **dochody** budżetu państwa²⁰ wyniosły 181376,2 mln zł (tj. 72,8% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2010 r.), **wydatki** – 220883,0 mln zł (odpowiednio 73,3%), a **deficyt** ukształtował się na poziomie 39506,8 mln zł (tj. 75,7%).

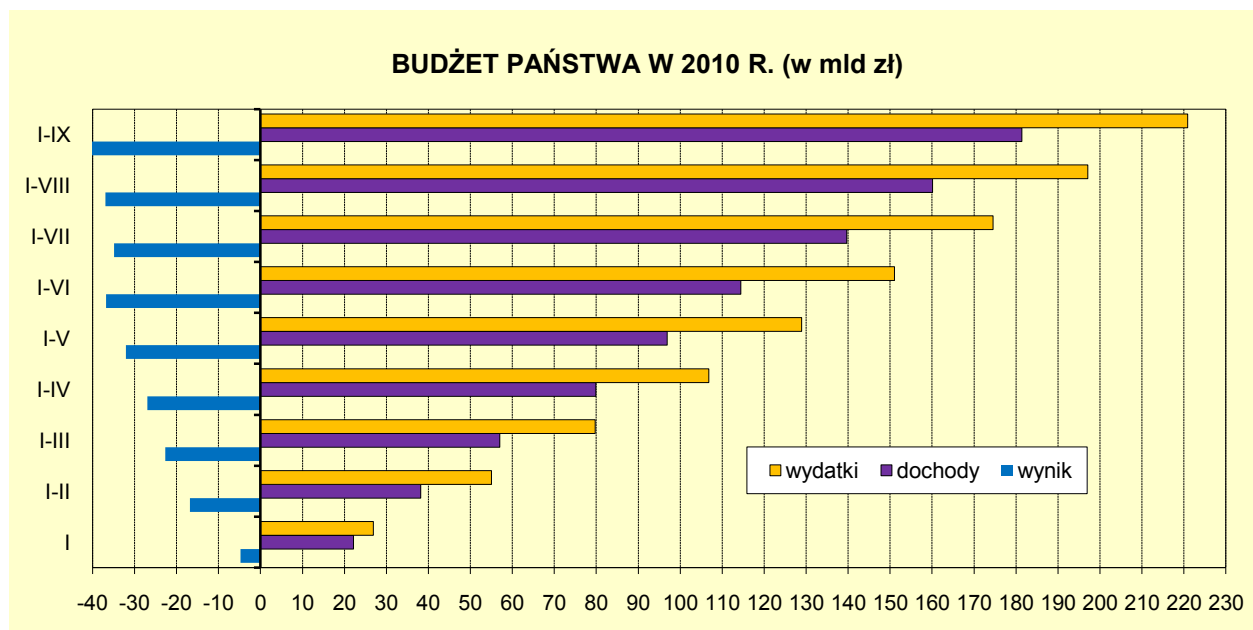
²⁰ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–wrzesień 2010 r.”

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2010 r.	I–IX 2010		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
	w mln zł		w %	
Dochody ogółem	249006,6	181376,2	72,8	100,0
dochody podatkowe	223225,0	161742,2	72,5	89,2
podatki pośrednie	160840,0	122550,9	76,2	67,6
w tym podatek akcyzowy	53070,0	41046,5	77,3	22,6
podatek dochodowy od osób prawnych	26300,0	14286,9	54,3	7,9
podatek dochodowy od osób fizycznych	36085,0	24904,4	69,0	13,7
dochody niepodatkowe	22411,2	18579,2	82,9	10,2
w tym wpływy z cła	1804,0	1212,6	67,2	0,7
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	3370,4	1054,8	31,3	0,6
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	238,1	29,8	12,5	0,0
fundusze strukturalne i inne	3132,3	1025,0	32,7	0,6
Wydatki ogółem	301220,8	220883,0	73,3	100,0
w tym:				
obsługa długu krajowego	27248,1	17057,9	62,6	7,7
obsługa zadłużenia zagranicznego	7620,4	6503,7	85,3	2,9
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tyt. środków własnych	14082,1	9201,4	65,3	4,2
dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15335,8	11173,6	72,9	5,1
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	37923,7	37923,7	100,0	17,2
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	47184,5	38568,1	81,7	17,5
Deficyt	-52214,2	-39506,8	75,7	x
Finansowanie deficytu				
Źródła krajowe	45486,2	27601,7	60,7	x
Źródła zagraniczne	21160,9	13299,8	62,9	x

W okresie styczeń–wrzesień br. realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 1,4 pkt proc. niższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 122550,9 mln zł (tj. o 6,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), w tym z podatku akcyzowego – 41046,5 mln zł (o 3,2% więcej niż przed rokiem). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 67,6% i 22,6%.

Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 14286,9 mln zł (o 17,0% mniej niż przed rokiem), a wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych – 24904,4 mln zł (o 2,4% mniej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 7,9% i 13,7%. Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–wrzesień br. 0,6% dochodów ogółem.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–wrzesień br. była o 1,3 pkt proc. niższa niż przed rokiem. Wyплаты subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 38568,1 mln zł (81,7% kwoty założonej w ustawie). Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 17,5%. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 10,7% wydatków ogółem.

W okresie styczeń–wrzesień br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 11173,6 mln zł, a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 37923,7 mln zł, tj. odpowiednio 5,1% i 17,2% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–VIII 2010		I–VIII 2009	
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	33833,5	61,4	100,0	100,0
w tym:				
transport i łączność	1581,5	55,6	4,7	3,9
nauka	804,0	62,2	2,4	2,2
oświata i wychowanie	877,1	66,6	2,6	2,5
szkolnictwo wyższe	16,7	63,3	0,0	0,0
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	126,0	61,5	0,4	0,4
ochrona zdrowia	1414,4	59,2	4,2	4,4
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	148,0	63,9	0,4	0,2
administracja publiczna	6003,8	65,1	17,7	16,4
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.....	1055,4	62,0	3,1	3,3
wymiar sprawiedliwości	5856,3	66,3	17,3	16,7
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	6535,4	68,4	19,3	20,1
obrona narodowa.....	6798,8	56,1	20,1	21,5

W okresie styczeń–sierpień br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 0,3% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 17,2% (wobec 16,9% w analogicznym okresie ub. roku).

Giełdowy rynek papierów wartościowych

W okresie styczeń–wrzesień br. na **Rynku Głównym** Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 15 spółek, 10 wycofało się, a liczba notowanych spółek wyniosła 384. W omawianym okresie br. odnotowano wzrost większości kursów akcji. **Kapitalizacja** na ostatniej sesji w III kwartale br. wyniosła 796,4 mld zł (wzrost o 80,6 mld zł, tj. o 11,3% w relacji do ostatniej sesji ub. roku).

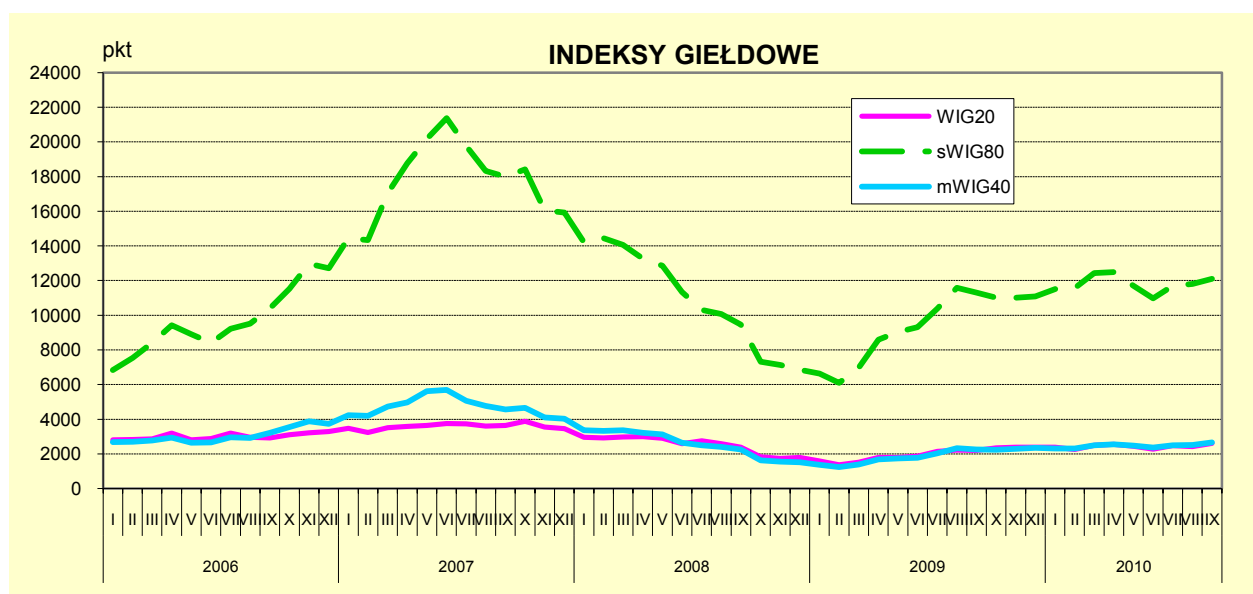
Obroty w segmencie kasowym Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009					2010				
	I–IX	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	I–IX	I–IX
	w mln zł									2009=100
Akcje										
Sesyjne.....	238894,9	63813,8	82206,9	92874,3	88674,5	91033,3	107242,2	99161,3	297436,9	124,5
Pozasesyjne.....	10938,6	1767,4	2049,8	7121,5	4103,8	12194,9	13767,2	5315,5	31277,5	285,9
Prawa do akcji										
Sesyjne.....	727,3	70,4	549,9	107,0	5092,0	78,6	263,7	65,9	408,2	56,1
Pozasesyjne.....	5,0	0,2	4,8	0,0	3446,9	7,8	6,4	0,3	14,5	287,4
Prawa poboru										
Sesyjne.....	1,6	0,1	1,6	0,0	751,2	170,1	81,5	29,8	281,4	x
Pozasesyjne.....	0,1	0,0	0,1	0,0	2782,5	1,3	2,4	0,0	3,7	x
Obligacje										
Skarbu Państwa										
Sesyjne.....	2318,6	809,3	746,4	762,8	422,7	499,9	530,5	602,4	1632,8	70,4
Pozasesyjne.....	36,5	34,1	1,7	0,8	2,6	2,0	1,9	354,7	358,6	981,8
Obligacje										
Korporacyjne										
Sesyjne.....	0,01	0,0	0,0	0,0	94,3	31,7	22,3	56,6	110,5	x
Pozasesyjne.....	0,0	0,0	0,0	0,0	49,5	0,9	0,0	90,7	91,5	x
Obligacje Komunalne										
Sesyjne.....	–	–	–	–	26,8	23,4	55,4	15,0	93,7	x
Pozasesyjne.....	–	–	–	–	–	–	30,4	0,0	30,4	x
Obligacje Spółdzielcze										
Sesyjne.....	–	–	–	–	–	–	–	54,7	54,7	x
Pozasesyjne.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	x
Certyfikaty										
Inwestycyjne										
Sesyjne.....	135,4	47,5	34,3	53,6	72,0	57,0	47,0	36,6	140,6	103,8
Pozasesyjne.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	3,6	0,3	36,6	40,5	x
Produkty										
strukturyzowane										
Sesyjne.....	188,2	68,3	50,6	69,3	124,0	108,7	175,7	170,3	454,7	241,6
Pozasesyjne.....	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ETF ^a										
Sesyjne.....	–	–	–	–	–	–	–	19,9	19,9	x
Pozasesyjne.....	–	–	–	–	–	–	–	–	–	x

^a Pierwszy ETF (Exchange Traded Fund) zadebiutował na GPW 22 września br. Jest to specyficzny rodzaj funduszu inwestycyjnego, który ma odwzorowywać zachowanie indeksu WIG20.

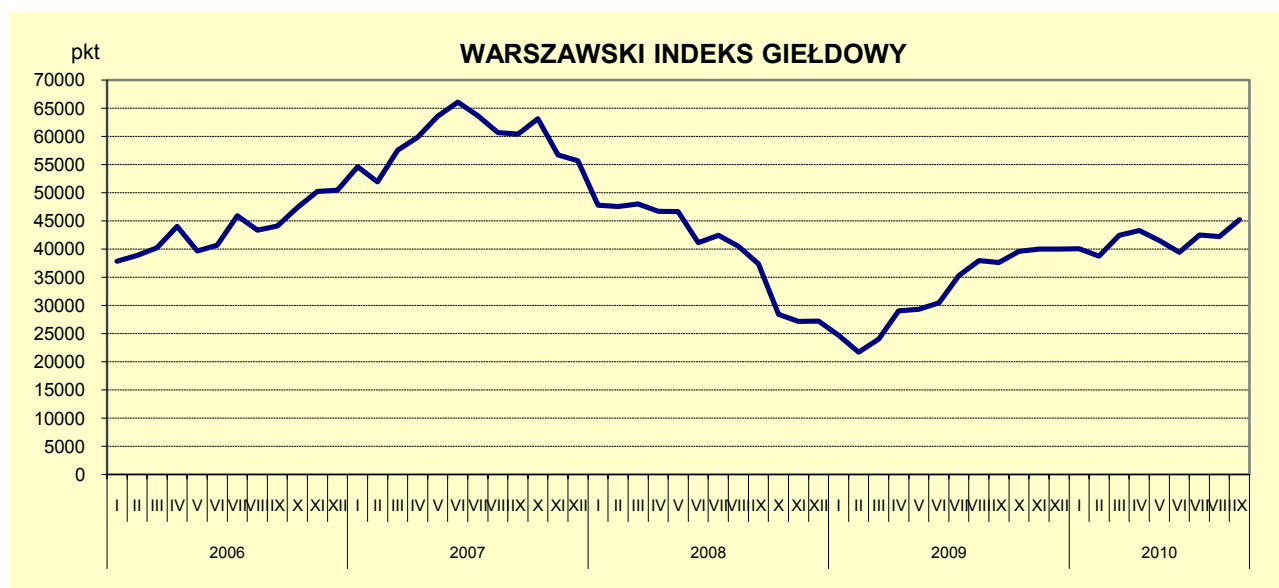
W okresie styczeń–wrzesień br. łączna wartość obrotów **akcjami** wyniosła 328714,4 mln zł (o 31,6% więcej w stosunku do analogicznego okresu ub. roku), co wynikało ze wzrostu w ciągu roku wartości transakcji sesyjnych i transakcji pozasesyjnych (pakietowych). Obroty **prawami do akcji** w transakcjach sesyjnych wyniosły w okresie styczeń–wrzesień br. 408,2 mln zł (o 43,9% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku). Obroty **prawami poboru** w transakcjach sesyjnych wyniosły 281,4 mln zł (wobec 1,6 mln zł w analogicznym okresie ubiegłego roku). Obroty **obligacjami Skarbu Państwa** w systemie transakcji sesyjnych zmniejszyły się w stosunku do obrotów w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (o 29,6%) i wyniosły 1632,8 mln zł, a transakcje pakietowe tym instrumentem wzrosły do 358,6 mln zł (tj. o 322,1 mln zł w skali roku). Znacząco wzrosły obroty **obligacjami korporacyjnymi** – z 0,01 mln zł do 110,5 mln zł w skali roku. Obroty **obligacjami komunalnymi** wyniosły łącznie w transakcjach sesyjnych i pozasesyjnych 124,1 mln zł. Obroty **certyfikatami inwestycyjnymi** w systemie transakcji sesyjnych ukształtowały się na poziomie 140,6 mln zł (wzrost o 3,8% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku), natomiast obroty **produktami strukturyzowanymi** wzrosły do 454,7 mln zł (tj. o 141,6% w skali roku). W trzecim kwartale br. rozpoczęto transakcje dla obligacji spółdzielczych oraz funduszu inwestycyjnego ETF, a ich obroty wyniosły odpowiednio: 54,7 mln zł oraz 19,9 mln zł.

Wraz ze zwiększeniem obrotów akcjami w okresie trzech kwartałów br. wzrastał poziom indeksów giełdowych. Według stanu na koniec września br. WIG był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 20,4%. Największy wzrost odnotowano w sektorze spożywczym (o 44,2%), bankowym (o 28,3%) oraz telekomunikacyjnym (o 26,7%). Nieco niższa w stosunku do notowanej dla indeksu głównego była dynamika w sektorze dużych spółek WIG-20 (wzrost o 19,3%), średnich spółek mWIG40 (o 17,5%) oraz znacznie niższa w sektorze małych spółek – sWIG80 (o 7,1%).

Wartość indeksów giełdowych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2009				2010		
	stan na ostatniej sesji						
	III	VI	IX	XII	III	VI	IX
WIG	24036,12	30419,03	37580,32	39985,99	42446,51	39392,47	45236,72
WIG-PL	23817,16	30052,78	36796,94	39372,61	41636,38	38533,81	44538,79
WIG-BANKI	2798,54	3716,62	5182,25	5869,10	6158,17	5786,52	6647,09
WIG-BUDOW	4136,62	5095,62	5444,55	5026,32	5894,43	5396,44	5839,34
WIG-CHEMIA	2201,35	2935,30	3422,08	3201,34	3807,77	3331,14	3939,13
WIG-DEWEL	1463,51	2092,49	2905,23	2897,23	2886,17	2628,28	2817,56
WIG-ENERG.....	—	—	—	3998,60	3940,99	3775,17	4247,14
WIG-INFO	891,30	1100,47	1249,91	1281,06	1248,42	1160,15	1171,73
WIG-MEDIA.....	2096,86	2476,95	3027,70	3012,68	3610,00	3312,80	3736,06
WIG-PALIWA	1799,55	2065,02	2222,47	2435,46	2679,39	2482,82	2756,89
WIG-SPOŻYW	1407,21	2290,99	2879,13	3063,84	3727,62	3759,64	4150,91
WIG-TELEKOM...	1103,16	1029,39	1095,91	1128,79	1161,20	1127,74	1388,15
RESPECT ²¹	—	—	—	1709,36	1787,60	1628,81	1942,52
WIG-20.....	1511,85	1862,36	2192,37	2388,72	2495,60	2271,03	2615,22
mWIG40	1381,68	1769,47	2258,99	2346,14	2496,22	2373,84	2653,45
sWIG80	6971,77	9319,96	11298,36	11090,93	12429,56	10980,45	12103,19

W okresie styczeń–wrzesień br. transakcje sesyjne **kontraktami terminowymi** wyniosły 503124,1 mln zł (o 38,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), transakcje sesyjne **opcjami indeksowymi** osiągnęły wartość 249,7 mln zł (tj. o 17,6% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), a transakcje sesyjne **jednostkami indeksowymi** – 14,1 mln zł (wzrost o 30,9% w skali roku).

²¹ RESPECT index obejmuje firmy uznane za odpowiedzialne społecznie.

Obroty w segmencie transakcji terminowych Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009					2010				
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	I-IX
	w mln zł									2009=100
Kontrakty terminowe										
Sesyjne.....	363894,8	89050,8	121213,5	153630,5	145204,9	177910,3	182385,9	142827,8	503124,1	138,3
Pozasesyjne.....	4275,2	1044,6	1856,5	1374,0	3991,5	3302,8	3850,5	6222,6	13376,0	312,9
Opcje indeksowe										
Sesyjne.....	303,0	97,2	94,5	111,3	81,2	104,3	95,6	49,8	249,7	82,4
Pozasesyjne.....	0,2	0,0	0,0	0,2	17,9	32,9	23,6	26,2	82,6	38741,4
Jednostki indeksowe										
Sesyjne.....	10,8	4,3	2,3	4,2	5,6	5,3	4,3	4,5	14,1	130,9
Pozasesyjne.....	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

W okresie styczeń–wrzesień br. **Rynek NewConnect** sukcesywnie rozszerzał swoje działanie, a we wrześniu br. obroty były najwyższe w historii tego rynku. Od początku bieżącego roku debiutowało 61 spółek, wycofały się 4 spółki, a liczba notowanych spółek na koniec trzeciego kwartału br. wyniosła 164. Kapitalizacja tego rynku na ostatniej wrześniowej sesji wyniosła 4501,0 mln zł. Utrzymująca się zwykła tendencja kursów akcji spowodowała wzrost wskaźnika tego rynku – NCIndex do 61,07 pkt (wobec 46,86 pkt przed rokiem). W dniu 20 września br. giełda rozpoczęła publikację indeksu LifeScience²² spółek z rynku NewConnect.

Obroty na Rynku NewConnect kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009					2010				
	I-IX	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	I-IX
	w mln zł									2009=100
Akcje										
Sesyjne	639,6	70,4	223,7	345,6	398,0	929,3	350,8	825,6	2105,7	329,2
Pozasesyjne	66,9	9,6	4,3	53,0	16,1	2,4	4,4	75,5	82,3	123,1
Prawa do akcji										
Sesyjne	15,3	0,0	0,0	15,3	26,4	29,9	34,2	60,7	124,8	813,9
Pozasesyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	6,0	0,0	7,5	x
Prawa poboru										
Sesyjne	0,5	0,0	0,4	0,1	0,5	0,6	12,2	4,6	17,4	x
Pozasesyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

²² Indeks grupujący spółki z sektora medycyny i biotechnologii.

Przyjazdy i wyjazdy z Polski – ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen

Według danych Straży Granicznej²³, w okresie trzech kwartałów br. dokonano 22,9 mln odpraw osób w ruchu granicznym między Polską a krajami spoza obszaru Schengen (w analogicznym okresie ub. roku 20,9 mln odpraw). **Odprawy osobowego ruchu granicznego**²⁴ rejestrowano na 57 przejściach zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich.

W okresie styczeń–wrzesień br. **poza granicę strefy Schengen** różnymi drogami (lądową, powietrzną i morską) **wyjechało 4,9 mln Polaków**, tj. o 8,4% mniej, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Przy wyjeździe poza strefę Schengen Polacy najczęściej korzystali z transportu lotniczego – 2,7 mln osób i z przejść drogowych – 2,2 mln osób (przed rokiem odpowiednio – 2,8 mln i 2,6 mln osób). Przejściami kolejowymi do krajów spoza strefy Schengen udało się 49 tys. osób, drogą morską 21 tys. osób, a przejściami rzecznyymi 0,2 tys. osób (przed rokiem odpowiednio – 53 tys., 26 tys. oraz 0,2 tys. wyjeżdżających Polaków). Najwięcej obywateli polskich wyjeżdżało przez lądowe przejścia graniczne z Ukrainą – 1,6 mln (przed rokiem – 2,0 mln), a przez przejścia z Białorusią i Rosją wyjechało odpowiednio 392 tys. i 189 tys. Polaków (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku odpowiednio – 351 tys. i 217 tys. osób).

W okresie trzech kwartałów br. na granicy wschodniej oraz na lotniskach i w portach morskich zarejestrowano 6,6 mln cudzoziemców wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen, tj. o 27,2 % więcej niż przed rokiem. Straż Graniczna zarejestrowała 3,1 mln przyjazdów obywateli Ukrainy (o 38,8% więcej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku) oraz 1,9 mln obywateli Białorusi (wzrost o 29,3%) i 0,6 mln obywateli Rosji (wzrost o 18,9%). Obcokrajowcy przyjeżdżający do Polski korzystali głównie z przejść drogowych – 5,5 mln przyjazdów wobec 4,1 mln w ub. roku, a liczba korzystających z transportu lotniczego pozostała na tym samym poziomie – 0,7 mln osób.

Na wschodniej granicy Polski (z wyłączeniem granicy z Litwą), w okresie trzech kwartałów br. dokonano 16,0 mln odpraw, tj. o 14,3% więcej niż przed rokiem. Ruch lądowy na granicy wschodniej stanowił 70,0% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku 67,2%). W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku liczba

²³ Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru Schengen 21 grudnia 2007 r. (wraz z Czechami, Estonią, Litwą, Łotwą, Malcią, Słowacją, Słowenią i Węgrami). W rezultacie (z powodu zaprzestania rejestracji ruchu granicznego ludności między państwami strefy Schengen) istotnemu ograniczeniu uległ zakres informacji statystycznych dotyczących ruchu granicznego.

²⁴ Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski. Jedna osoba wjeżdżająca do lub wyjeżdżająca z Polski jest ujmowana w danych Straży Granicznej tyle razy, ile razy granicę tę przekracza.

przyjeżdżających cudzoziemców na tej granicy zwiększyła się o 31,0%, a liczba wyjeżdżających Polaków obniżyła się o 15,4%. Największy ruch graniczny odnotowano na przejściach lądowych z Ukrainą – 9,7 mln osób, przy czym odprawy Polaków stanowiły 33,9% (przed rokiem 46,8%). Granicę z Białorusią przekroczyło 5,3 mln osób, głównie cudzoziemców (87,0% odpraw w stosunku do 85,4% przed rokiem). W ruchu granicznym z Rosją odprawiono 1,0 mln osób, w tym 64,0% stanowili cudzoziemcy (54,6% w analogicznym okresie ub. roku).

W okresie styczeń–wrzesień br. na **granicy morskiej**, w ruchu pomiędzy portami polskimi a portami na terenie państw spoza strefy Schengen, odprawiono 82 tys. osób (w analogicznym okresie ub. roku 71 tys. osób), natomiast na **polskich lotniskach** w ruchu pomiędzy Polską a krajami spoza obszaru Schengen odprawiono 6,8 mln osób, tj. tyle samo co w okresie trzech kwartałów ub. roku.

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2009, b – 2010		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	a	1634,4	1718,8	1758,8	1719,9	1683,4	1658,7	1676,1	1689,0	1715,9	1744,3	1811,1	1892,7
	b	2052,5	2101,5	2076,7	1973,8	1907,9	1843,9	1812,8	1800,2	1812,6			
Stopa bezrobocia ¹ (w %)	a	10,4	10,9	11,1	10,9	10,7	10,6	10,7	10,8	10,9	11,1	11,4	12,1
	b	12,9	13,2	13,0	12,4	12,1	11,7	11,5	11,4	11,5			
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	a	5374	5352	5325	5309	5292	5280	5273	5270	5267	5267	5265	5255
	b	5301	5293	5294	5308	5320	5336	5350	5352	5364			
Produkcja sprzedana przemysłu ² :													
poprzedni miesiąc=100	a	93,7	102,4	115,6	93,1	98,2	106,0	97,4	95,6	115,0	101,9	96,8	94,6
	b	94,6	103,1	119,1	90,8	101,6	106,8	94,1	98,2	113,2			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	84,7	85,4	98,1	87,8	94,8	95,5	95,6	100,1	98,7	98,7	109,9	107,4
	b	108,5	109,2	112,5	109,7	113,5	114,3	110,5	113,6	111,8			
Produkcja budowlano-montażowa ²													
poprzedni miesiąc=100	a	37,9	117,2	115,1	112,0	107,7	116,2	105,5	99,2	106,1	107,6	85,5	141,0
	b	31,1	104,2	136,2	117,8	117,5	124,5	97,0	106,7	111,0			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,4	101,9	101,2	100,5	100,3	100,5	110,7	111,0	105,7	102,7	109,9	103,2
	b	84,7	75,3	89,1	93,7	102,3	109,6	100,8	108,4	113,4			
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	22096	31833	41498	54391	64300	76147	91619	103187	114841	130353	143922	160002
	b	12791	22655	34047	44852	53844	63778	74071	84910	97039			
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:													
poprzedni miesiąc=100	a	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,2	100,1	99,6	100,0	100,1	100,3	100,0
	b	100,6	100,2	100,3	100,4	100,3	100,3	99,8	99,6	100,6			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,8	103,3	103,6	104,0	103,6	103,5	103,6	103,7	103,4	103,1	103,3	103,5
	b	103,5	102,9	102,6	102,4	102,2	102,3	102,0	102,0	102,5			
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,5	101,3	102,0	102,7	103,2	103,4	103,5	103,1	103,1	103,3	103,5	103,5
	b	100,6	100,9	101,2	101,6	101,9	102,2	102,0	101,5	102,1			
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:													
poprzedni miesiąc=100	a	102,3	102,6	100,0	99,1	99,7	100,8	98,5	99,6	99,8	100,4	99,6	99,8
	b	100,4	99,9	99,8	101,4	102,0	101,0	100,1	99,8	100,1			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	103,6	105,7	105,5	104,8	103,7	104,1	102,8	102,2	101,6	102,0	101,9	102,1
	b	100,2	97,6	97,4	99,6	101,9	102,1	103,8	104,0	104,3			
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej													
poprzedni miesiąc=100	a	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	100,0	99,9	99,9	100,0	100,1	100,1	100,0
	b	99,8	99,9	100,0	100,1	100,1	100,1	99,9	100,0	100,0			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,4	101,8	101,3	100,7	100,3	99,9	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2	99,3
	b	99,3	99,4	99,5	99,7	100,0	100,1	100,2	100,2	100,2			

¹ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. ² Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych z 2005 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a – 2009, b – 2010		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	a	3215,75	3195,56	3332,65	3294,76	3193,90	3287,88	3361,90	3268,69	3283,18	3312,32	3403,92	3652,40
	b	3231,13	3288,29	3493,42	3398,67	3346,61	3403,65	3433,32	3407,26	3403,68			
poprzedni miesiąc=100	a	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9	102,9	102,3	97,2	100,4	100,9	102,8	107,3
	b	88,5	101,8	106,2	97,3	98,5	101,7	100,9	99,2	99,9			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8	102,0	103,9	103,0	103,3	102,0	102,3	106,5
	b	100,5	102,9	104,8	103,2	104,8	103,5	102,1	104,2	103,7			
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw													
przeciętna miesięczna 2005=100	a	117,5	115,9	120,1	117,9	113,8	116,9	119,5	116,6	117,1	118,0	121,0	130,0
	b	114,4	116,2	123,1	119,3	117,2	118,8	120,1	119,6	118,8			
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ² – od początku roku (w %).....	a	.	.	3,0	.	.	4,9	.	.	5,2	.	.	5,0
	b	.	.	5,0	.	.	5,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³ – od początku roku (w %).....	a	.	.	2,2	.	.	4,0	.	.	4,2	.	.	4,1
	b	.	.	4,0	.	.	4,4
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	2918,0	-5250,9	-11219,8	-15306,1	-16356,7	-16629,2	-15037,1	-15655,8	-21343,7	-23918,6	-24342,1	-23845,0
	b	-4779,2	-16835,6	-22707,6	-26957,0	-32046,2	-36800,3	-34870,3	-36975,9	-39506,8			
Średnie kursy walut w zł – NBP:													
100 dolarów USA	a	317,17	363,14	354,12	334,80	323,37	321,46	305,96	289,56	285,95	284,69	279,90	283,52
	b	285,18	293,85	286,72	287,99	321,37	335,71	319,50	308,94	303,18			
100 euro	a	421,81	464,42	462,37	441,93	441,05	450,81	430,53	413,11	416,35	421,73	417,34	414,27
	b	407,20	401,55	389,19	387,04	405,21	410,25	408,18	398,72	395,58			
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł													
eksport	a	30128,8	34524,2	38626,9	34277,5	33699,6	36317,6	35359,8	30673,1	38551,6	40022,5	38055,8	33004,6
	b	33075,1	35706,5	39358,7	37262,5	39159,5	41906,6	39390,8	35610,6	.			
import	a	34497,6	37061,9	42350,0	37746,5	36435,5	40149,3	39360,7	34896,4	40494,8	42955,7	40790,8	36643,4
	b	35751,8	38826,7	43900,1	40292,4	43081,3	45631,8	43362,2	40445,5	.			
saldo	a	-4368,8	-2537,7	-3723,1	-3469,0	-2735,9	-3831,7	-4000,9	-4223,3	-1943,2	-2933,2	-2735,0	-3638,8
	b	-2676,7	-3120,2	-4541,4	-3029,9	-3921,8	-3725,2	-3971,4	-4834,9	.			

¹ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne. ² Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ³ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ⁴ Za 2010 r. – dane wstępne.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b			Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych			Produkcja przemysłowa ^c			Produkcja w budownictwie ^c			
				eksport	import	saldo														
	2009	2010		I-VII 2010				I-VII 2009	2010		IX 2009	2010		VIII 2009	2010		VIII 2009	2010		
		I kw. ^b	II kw. ^b						VII	VIII		VIII	IX		VII	VIII		VII	VIII	
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld euro				w %			zmiana w % w ujęciu rocznym								
UE-27	-4,2	0,7	2,0	9,2	9,6	9,6	0,3	2,0	2,2	-13,8	7,0	7,7	-9,8	-2,0	-1,2	
Strefa euro - 16 . .	-4,1	0,8	1,9	9,7	10,1	10,1	-0,3	1,6	1,8	-15,0	7,2	8,0	-10,4	-6,9	-8,3	
Austria	-3,9	0,2	2,3	13,6	12,8	-2,1	-2,3	5,2	4,3	4,3	0,0	1,6	1,8	-14,0	10,5	.	-0,6	-5,4	.	
Belgia	-2,8	1,6	2,4	16,8	16,3	9,9	7,8	8,1	8,7	8,7	-1,0	2,4	2,9	-13,9	5,9	.	-4,1	-1,1	-3,6	
Bułgaria	-4,9	-0,8	-0,3	29,5	7,3	-2,0	-3,2	7,0	10,1	10,1	0,2	3,2	3,6	-17,1	2,4	3,7	-36,7	-18,8	-11,6	
Cypr	-1,7	-1,2	0,2	9,9	7,7	-2,9	-2,7	5,7	7,1	7,2	-1,2	3,4	3,6	-9,2	-5,0	.	-10,6 ^d	-7,3 ^e	.	
Dania	-4,7	-0,4	3,8	8,3	4,7	5,8	4,2	6,1	7,0	6,9	0,5	2,3	2,5	-17,1	3,2	-0,9	-17,8 ^d	-26,8 ^e	-21,8 ^f	
Estonia	-13,9	-2,7	3,0	24,0	20,0	-0,4	-0,5	15,3	19,0 ^e	18,6 ^f	-1,7	2,8	3,8	-25,2	24,4	22,9	-28,4 ^d	-34,2 ^e	-16,9 ^f	
Finlandia	-8,0	0,6	3,4	8,9	12,5	0,0	0,8	8,6	8,5	8,5	1,1	1,3	1,4	-17,1	1,6	6,2	-12,0	9,8	.	
Francja	-2,6	1,2	1,7	11,6	12,3	-33,6	-28,7	9,6	10,0	10,1	-0,4	1,6	1,8	-11,2	5,9	3,3	-8,1	-3,4	-4,6	
Grecja	-2,3	-2,3	-3,7	2,4	-10,3	-14,4	-17,3	9,7	11,1 ^e	12,2 ^f	0,7	5,6	5,7	-9,4	-8,7	-3,0	-13,9 ^d	-21,4 ^e	-18,3 ^f	
Hiszpania	-3,7	-1,3	-0,1	17,9	16,6	-30,2	-26,9	18,7	20,3	20,5	-0,9	1,8	2,1	-12,7	-0,1	1,5	-21,4	-34,5	-34,7	
Irlandia	-7,6	-0,7	-1,8	0,6	-4,1	24,7	23,2	12,5	13,8	13,9	-3,0	-1,2	-1,0	-16,6	12,8	9,6	-38,1 ^d	-34,1 ^e	-33,0 ^f	
Litwa	-14,7	-2,9	0,6	25,5	27	-1,1	-0,8	14,4	17,2 ^e	18,2 ^f	2,3	1,8	1,8	-14,1	4,3	11,0	-48,0 ^d	-42,9 ^e	-17,0 ^f	
Luksemburg	-3,7	2,9	5,3	-4,6	-1,2	-2,0	-1,7	5,1	5,0	5,0	-0,4	2,5	2,6	-20,2	10,6	11,8	4,4	0,3	.	
Łotwa	-18,0	-5,1	-2,9	26,0	12,5	-0,7	-1,0	18,6	20,0 ^e	19,5 ^f	0,1	-0,4	0,3	-12,6	18,0	20,5	-32,4 ^d	-43,4 ^e	-35,3 ^f	
Malta	-2,1	3,5	3,7	18,2	-2,4	-0,7	-0,9	7,2	6,4	6,2	0,8	3,0	2,4	-14,0	4,5	6,8	-1,6 ^d	-4,9 ^e	12,9 ^f	
Niderlandy	-3,9	0,5	2,7	20,2	22,4	22,1	21,6	3,9	4,6	4,5	0,0	1,2	1,4	-6,2	5,3	5,1	-6,9	-5,2	-14,1	
Niemcy	-4,7	2,0	3,7	17,0	16,3	87,7	72,4	7,6	6,9	6,8	-0,5	1,0	1,3	-17,5	11,4	11,5	3,8	5,0	1,7	
P o l s k a	1,7	3,0	3,5	21,4	20,5	-6,2	-5,6	8,5	9,4	9,4	4,0	1,9	2,5	-1,3	11,6	13,3	8,8	0,9	8,6	
Portugalia	-2,6	1,8	1,5	17,1	13,8	-11,4	-10,5	10,2	10,8	10,7	-1,8	2,0	2,0	-6,6	1,0	1,2	-6,4	-7,0	-7,3	
Republika Czeska	-4,1	1,0	2,4	20,7	22,4	3,3	3,3	7,3	7,0	7,0	-0,3	1,5	1,8	-9,4	10,7	10,1	0,4	-2,2	-3,3	
Rumunia	-7,1	-3,2	-1,5	24,6	19,9	-5,5	-5,2	7,2	7,3 ^e	7,1 ^f	4,9	7,6	7,7	-7,7	3,8	4,9	-25,2	-23,5	-20,5	
Słowacja	-4,8	4,6	5,0	21,7	21,3	0,0	-0,1	12,7	14,5	14,6	0,0	1,1	1,1	-8,6	16,8	16,3	-0,8	-1,7	-0,8	
Słowenia	-8,1	-0,1	1,5	15,4	16,0	0,0	0,0	6,4	7,2	7,3	0,0	2,4	2,1	-19,4	9,4	11,5	-19,5	-17,4	-12,2	
Szwecja	-5,1	2,8	4,5	24,1	30,3	4,5	6,0	8,8	8,5	8,2	1,4	1,1	1,5	-19,5	15,9	10,7	3,1	9,6	0,6	
Węgry	-6,7	-1,2	0,1	20,2	17,6	3,1	1,9	10,5	11,1	10,9	4,8	3,6	3,7	-19,7	11,6	14,9	-6,7	-4,6	-2,0	
Wielka Brytania	-5,0	-0,3	1,7	19,6	18,6	-63,6	-54,9	7,8	7,7	.	1,1	3,1	3,1	-10,2	3,0	4,2	-9,9	13,5	15,6	
Włochy	-5,0	0,5	1,3	12,5	18,9	-12,5	-1,3	7,9	8,4	8,2	0,4	1,8	1,6	-18,0	5,6	9,5	-11,2 ^d	-7,3 ^e	-3,5 ^f	

a Według PKD 2004/NACE Rev. 1.1. b Dane wyrównane sezonowo. c Dane wyrównane dniami roboczymi. d II kw. 2009 r. e I kw. 2010 r. f II kw. 2010 r.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^{ab}			Handel zagraniczny ^b				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b			Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)			Produkcja przemysłowa ^b			Produkcja w budownictwie ^b			
				eksport	import	saldo														
	2009	2010		I-VII 2010		I-VII 2009	VIII 2009	2010		IX 2009	2010		VIII 2009	2010		VIII 2009	2010			
		I kw.	II kw.					VII	VIII		VIII	IX		VII	VIII		VII	VIII		
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld USD				w %			zmiana w % w ujęciu rocznym								
OECD (30)	-3,4	2,4	3,1	19,4	19,8	-327,6	-257,7	8,6	8,6	8,5	-0,3	1,6	.	-11,4	8,6	
w tym:																				
Australia	1,2	2,6	3,3	33,8	29,4	7,3	2,6	5,8	5,3	5,1	1,3 ^c	.	.	-3,8 ^d	4,9 ^e	.	-4,7 ^d	9,4 ^e	.	
Chile	-1,5	1,5	6,3	29,7	36,7	3,8	4,3	11,2	8,3	.	-2,3	2,6	1,9	.	.	.	-33,3	15,4	-17,0	
Islandia	-6,8	-6,5	-8,6	14,8	6,4	0,4	0,2	7,1 ^d	6,8 ^e	.	10,8	4,6	3,7	6,5	.	.	-45,5	.	.	
Izrael ^f	0,8	3,3	4,1	34,4	30,8	-3,4	-3,2	8,0 ^d	6,2 ^e	.	2,8	1,8	.	-7,5	19,7	
Japonia	-5,2	4,4	2,4	40,6	28,3	43,8	4,2	5,4	5,2	5,1	-2,2	-0,9	.	-19,2	15,4	13,6	.	.	.	
Kanada	-2,5	2,2	3,4	25,9	25,3	-1,9	-2,4	8,7	8,0	8,1	-0,9	1,7	.	-12,3	9,4	.	-10,2	5,7	.	
Meksyk	-6,5	4,3	7,7	35,5	32,3	-2,6	-5,0	5,9	5,3	5,2	4,9	3,7	3,7	-7,6	6,1	.	-8,0	-2,5	.	
Norwegia	-1,4	-0,4	0,9	12,8	16,2	32,2	29,6	3,2	3,3	.	1,2	1,9	1,7	-0,1	-6,7	-12,7	.	.	.	
Nowa Zelandia	-1,7	1,9	1,9	29,6	23,9	0,6	-0,1	5,9 ^d	6,8 ^e	.	1,7 ^c	.	.	-10,0 ^d	1,1 ^e	.	-8,9 ^d	3,5 ^e	.	
Republika Korei	0,2	8,1	7,1	33,3	38,6	22,9	24,2	3,7	3,7	3,4	2,2	2,6	3,6	0,7	15,7	16,0	.	.	.	
Stany Zjednoczone	-2,6	2,4	3,0	22,1	26,2	-376,2	-278,4	9,7	9,5	9,6	-1,3	1,1	1,1	-9,3	7,4	6,2	-33,4 ^d	5,0 ^e	.	
Szwajcaria	-1,9	1,9	3,4	12,3	11,4	11,5	9,6	4,4 ^d	4,4 ^e	.	-0,9	0,3	0,3	-13,9 ^d	6,7 ^e	.	-11,7 ^d	2,1 ^e	.	
Turcja	-4,7	11,1	10,0	12,8	32,0	-35,3	-18,3	13,0	.	.	5,3	8,3	9,2	-6,0	8,6	
Brazylia	-0,2	9,0	8,7	27,3	46,0	9,5	17,7	7,9 ^g	.	.	4,3	4,5	4,7	-7,1	9,5	7,2	-7,4	9,7	9,4	
Chiny	8,7	11,9	11,1	.	.	.	132,8	.	.	.	-0,8	
Indie	5,7	11,3	-45,9	.	.	.	11,6	9,9	.	10,6	13,6	
Rosja	-7,9	3,3	5,3	.	.	.	50,4	8,5 ^g	7,5 ^g	7,6 ^g	10,7	6,1	.	-10,7	6,7	6,9	8,2 ^d	-14,9 ^e	.	

^a Według PKD 2004/ NACE Rev. 1.1. ^b Dane wyrównane sezonowo. ^c III kw. 2009 r. ^d II kw. 2009 r. ^e II kw. 2010 r. ^f Kraj członkowski OECD od 7 IX 2010 r. ^g Dane na podstawie badania LFS.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego, produkcji przemysłowej i produkcji w budownictwie w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD – według stanu na dzień 22.10.2010 r., National Bureau of Statistics of China, GUS.